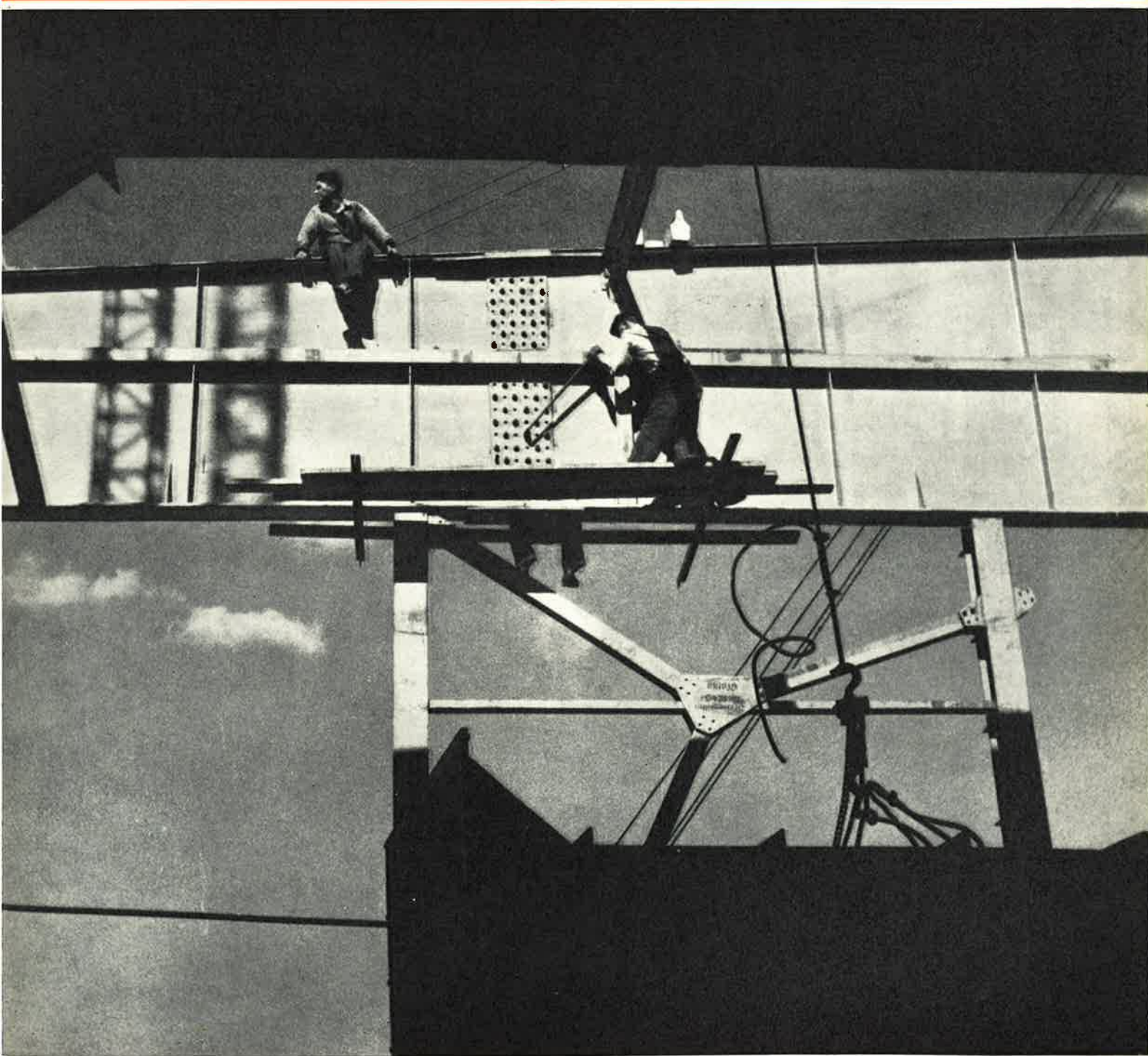

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN
JULKAISU

SISÄLTÖ:

Suurtehokattila Kymintehtaalle	1
Alatie	6
Koskien kohinaa	7
Uusia omakotirakentajia	8
Katsaus aloitetoimintaan v. 1954	10
Kiinteistö Oy Eläketalo	11
Vuolenkosken lomakoti	12
Kultaisia ansiomerkkejä	15
Pitkäaikaisesti palvelleita	16
Merkkipäiviä	17
Kuusankosken tehtaitten kesämestaruus- kilpailut	19
Uimapromotiot	20
Kävelyharrastuskilpailut	21
Yhtymämme kesämestaruuskilpailut	22
Kymintehdas—Kuusankoski yhtymämme jalkapallomestariksi	23

JUANTEHDAS:

Juantehdasta sanoin ja kuvin	24
Merkkipäiviä	35

HALLA:

Merkkipäiviä	35
--------------------	----

HÖGFORS:

Kesäisiä kuulumisia	36
Sorsalampi	37
Merkkipäiviä	38
Manan majoille	39
Högfors voitti Heinolan	39
Toimituksen tuolilta	40

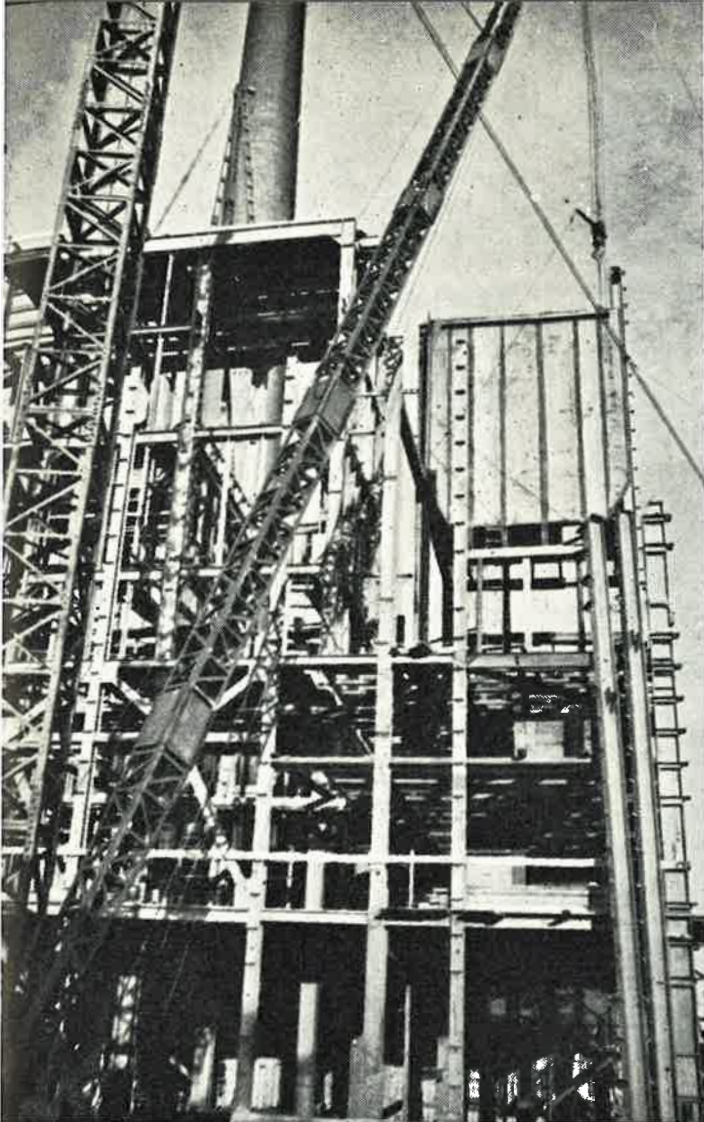
Kansikuva: Kymintehtaan uuden kattila-
huoneen viimeistä kattoteräspalkkia kiin-
nitetään.

Vastaava toimittaja: Veikko Talvi.

Toimitussihteeri: A. Ylikangas.

Kirjapaino: Kouvolan Kirja- ja Kivipaino.

*Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman
lupaa kielletty.*

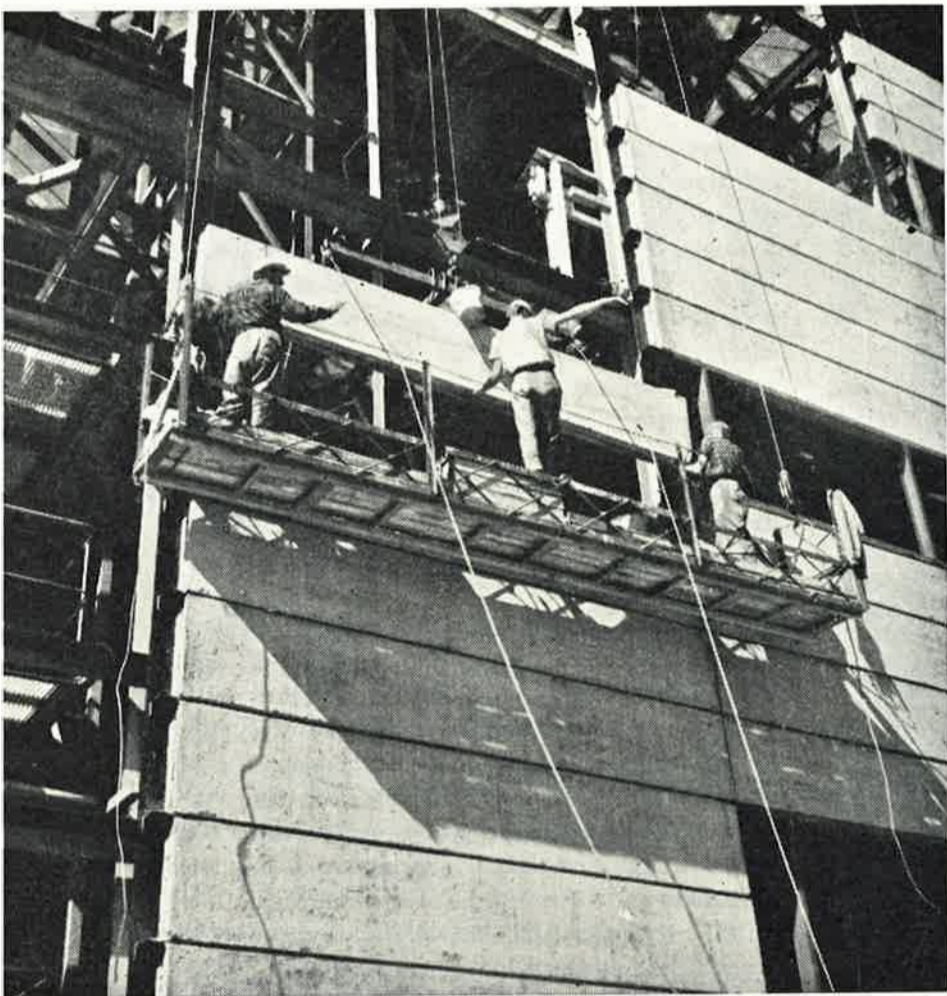
Kysymyksessä on uuden kattilahuoneen ja kattilan rakentaminen. Tämä laajennus liittyy yhtenä tärkeänä renkaana siihen yhtiön teollisuuslaitosten suurisuuntaiseen uudistusohjelmaan, mikä on parhaillaan menossa. Uuden höyrykattilan hankkiminen on ollut välttämättöntä monestakin syystä. Tehtaiden höyrynkulutus on kasvanut ennen kaikkea uudesti-rakennetun Kymin selluloosatehtaan ansiosta. Voimantarve on niin ikään lisääntynyt, ja matkan veden aikana on entistä enemmän varauduttava sähköenergian tuottamiseen höyryn avulla. Vanha kattilahuone, joka valmistui lopulliseen kuntoon v. 1936 ja joka silloin oli viimeinen sana alallaan, on tänä nopean kehityksen aikakautena vanhentunut. Tosin se on edelleen käyttökelpoinen ja jatkaa tärkeätä tehtäväänsä, mutta ei yksinään kykene selviytymään höyryntarpeen jatkuvasti lisääntyessä. Polttoaineen laadun huononemisen takia sen tehoakaan ei ole nykyoloissa paras mahdollinen. Kattilat on nimenomaan rakennettu siten, että polttoaineen tulisi olla parasta mahdollista kivihiiltä. Nykyisin on kuitenkin turvaututtava huonompiin kivihiililaatuihin ja muihin polttoaineisiin, joista on ollut seurauksena kattiloiden tehon väheneminen. Uudesta kattilasta ei tule-

Suurtehokattila Kymintehtaalte

Kymintehtaan tehdaspihalla on viime kuukausien aikana riittänyt katselemisen ja ihmettelemisen aihetta. Höyrykattilahuoneen viereen on noussut isohkon rakennuksen teräsrunko, joka korkeuksia kohti kohotessaan on samanaikaisesti saanut sisäänsä eri tasoille monenlaisia teknillisiä laitteita, putkistoja ja säiliöitä. Ja tuskin oli runko vielä lopullisessa korkeudessaan, kun seinärakenteita ryhdyttiin jo nostamaan paikoilleen. Kaksi siniseksi maalattua, näillä main ennen näkemättömän suurta nosturia ovat kuin leikitellen siirrelleet teräspalkkeja ja laitteita yläilmoihin, ja reippaat rakentajat, joille huimaus on tuntematonta, ovat ohjanneet ja kiinnittäneet ne paikoilleen. On saatu nähdä ja kokea jotakin sellaista, mikä vastaa mielikuvaa amerikkalaisen pilvenpiirtäjän rakentamisesta.

kaan tällaista "prinsessakattilaa" — kuten ammattimiesten keskuudessa mainitunlaista määrättyyn polttoaineeseen sovellettua kattilaa nimitetään —, vaan melkein pä kaikkiruokainen. Siinä voidaan menestyksellisesti käyttää polttoaineena paitsi hiiltä hiilipölyksi jauhattuna myös naftaa, turvetta ja sulfiittilipeää. Kattilassa voidaan siten käyttää kotimaisia polttoaineita, vieläpä sellaisia, joita yhtiöllä on itsellään. Uusi kattila tulee siten olemaan monessa suhteessa suuriarvoinen edistysaskel Kymintehtaan suuressa teollisuuskompleksissa.

Viittasimme jo alussa kattilahuoneen ja kattilan erikoislaatuiseen rakennustapaan. Suomessa ei aikaisemmin olekaan rakennettu kattilahuonetta, jossa olisi runko teräsrakenteinen ja seinät ja katto betonisista elementeistä. Amerikassa ja Keski-Euroopassa tällainen rakennus-

Harjannostajais- päivän kuvasatoa

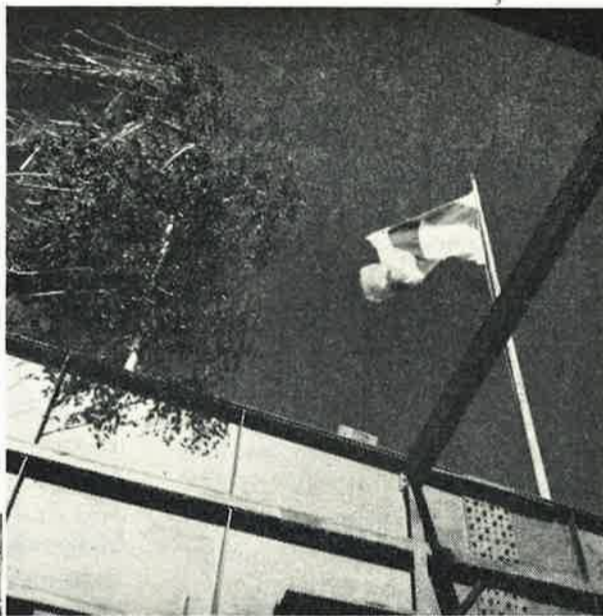
Vasemmalla: Kattilahuoneen seinää rakennetaan betonilevyistä. Tuhat kiloa painava levy kiinnitetään koukkuun ja nostetaan konevoiman avulla tarvittavalle korkeudelle miesten ohjatessa ja kiinnittäessä sen teräspilarien konsoleihin.

Tämä kuva on aivan katon rajasta. Saksalainen asentaja on kiivennyt tuhkanerottajaan ja katselee maailmaa tästä harvinaisesta "hotellihuoneestaan".

Tämä kuva symbolisoi koko rakennustyömaan pyrkimystä ja henkeä: Yhä ylöspäin korkeutta kohti.

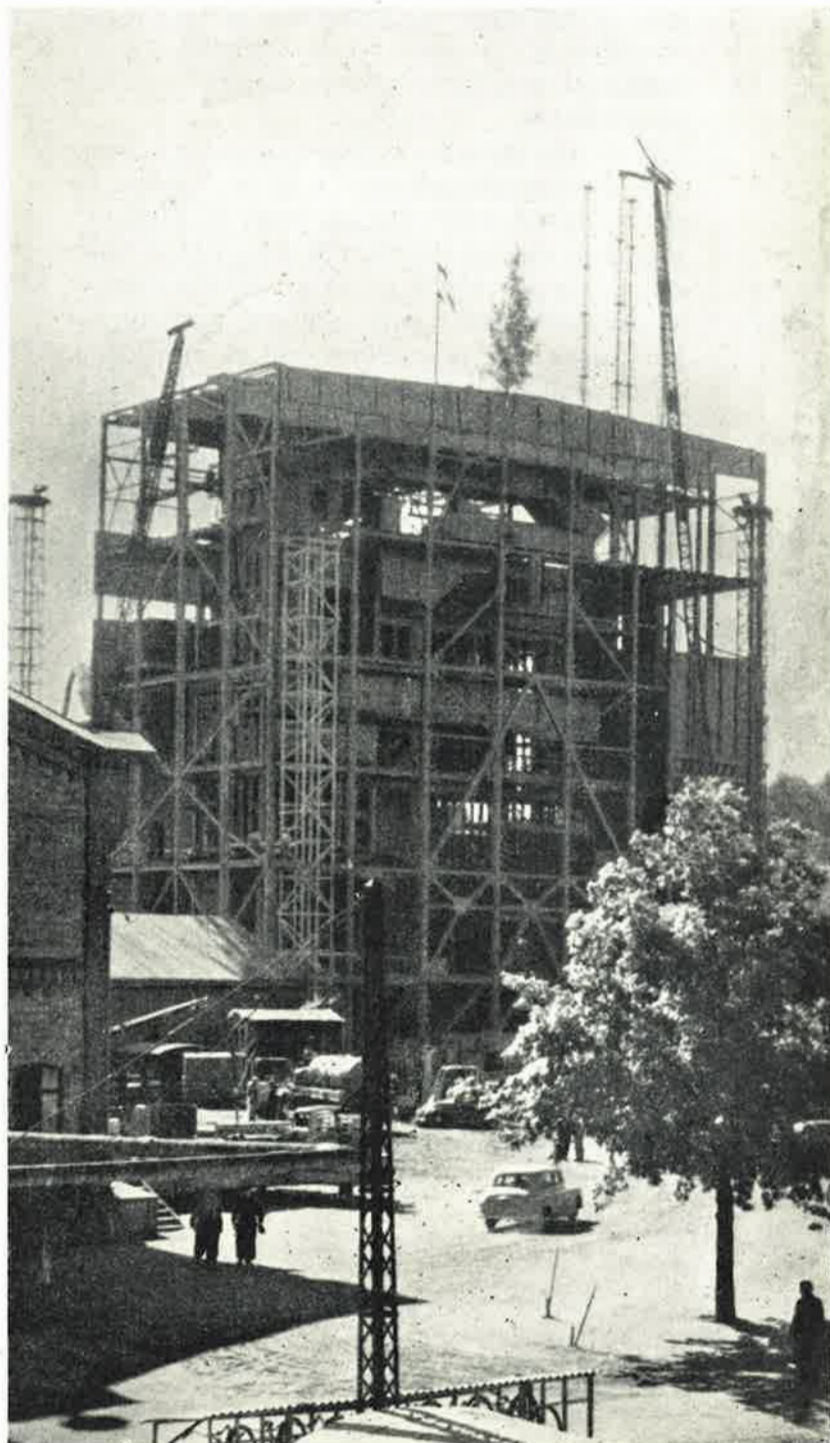
Tällä aukeamalla näemme kameran näpäyksiä uuden kattilahuoneen rakennustyömaalta harjannostajaispäivänä. Rakentajien ilmeet ovat tyytyväisiä, mutta onhan siihen aihehtakin. Miehisten miesten teräksinen ja betoninen palapeli on edistynyt kurkikirteen saakka ja samanaikaisesti on jättiläiskattilan sisukset saatu paikoilleen. Eri työryhmien hyvä yhteistyö on johtanut kauniiseen tulokseen.

Ylinnä: Juhlapäivän tunnukset, siniristilippu ja nauhoin koristettu koivu, komeilevat katonharjalla.

Yllä: Höyryosaston päällikkö ins. B. Zimmermann näyttää tyytyväiseltä tähänastisiin saavutuksiin.

Vieressä: Tällaiselta näytti kattilahuone harjannostajaispäivänä. Nostokurkien puomit ulottuvat yhä katonharjaa korkeammalle. Katon päällä olevien pystyasentoisten teräspilareiden kohdalle rakennetaan peltinen savupiippu.

tapa on yleistä, mutta meidän maassamme vielä uutuus. Sen etuisuuksista tavallisiin rakennustapoihin verrattuna mainittakoon lyhyempi rakennusaika ja kattilan osien sekä laitteiden helpompi sijoittaminen sekä asentaminen. Myös taloudellisesti tämä rakennustapa osoittautuneedullisemmaksi.

Uuden kattilan ja runkorakenteen on toimitanut tunnettu saksalainen toiminimi L. & C. Steinmüller G.m.b.h., joka on myös suorittanut koko konstruktion suunnittelun ja valmistanut suurimman osan piirustuksista. Ekono ja Mellersta och Norra Sveriges Ångpanneförening ovat toimineet asiantuntijoina yleissuunnittelussa. Steinmüller yhdessä A. Ahlström Osakeyhtiön Varkauden konepajan kanssa suorittaa sekä rungon että kattilan asennustyöt. Varsinaisena rakennusurakoitsijana on Oy. Otia Ab. Lisäksi näillä kolmella pääurakoitsijalla on apunaan useita erikoisalojen alurakoitsijoita.

Kattilahuoneen perustuksen ja päähöyrykanavan kaivaustyöt aloitettiin viime vuoden lopulla. Maata poistettiin yhteensä n. 8.000 m³. Pohjakerroksen lattia ulottuu neljä metriä maan pinnan alapuolelle ja pohjaan valetut betoniset kannatinpilarit on upotettu kovaan moreenimaahan saakka neljän viiden metrin syvyyteen. Näitä erillisiä betonimöhkäleitä tarvittiin kattilan runkorakennetta varten 28 kpl., joista 24 sijaitsee ulkoseinien kohdalla ja neljä sisäpuolella. Varsinainen kattila muodostaa oman rakennelmansa ja sitä varten valettiin 10 kannatinpilareita. Maaliskuun alkuun mennessä nämä perustustyöt olivat valmiit ja teräsrungon sekä kattilan pystyttäminen alkoi.

Kattilahuoneen runko rakennettiin noin 10 metrin korkuisina erinä. Kun oli saatu poikkipalkit ja tarvittavat diagonalit paikoilleen, jatkettiin jälleen korkeuksia kohti. Kattilan rungon pystyttäminen tapahtui kahdessa erässä pisimpien pilarinosien ollessa 21 metriä. Rakennuksen rungossa on käytetty pulttiliitoksia, kun sen sijaan kattilan rungon ja kattovasojen kiinnittäminen on suoritettu niittiliitoksilla. Samanaikaisesti runkorakenteiden kanssa alettiin rakentaa välitasoja ja portaita ja nostaa paikoilleen kattilan osia kuten esilämmittimen "paketteja", ylälieriö, kattilan ketjuarina, putkistot, syöttövesisäiliö, tulistajat, jakolaatikko, hiilimyllyt, tuhkanerottajat ja monenlaisia muita kattilaan kuuluvia varusteita. Raskain oli yli

30 tonnia painava ylälieriö, jonka siirtäminen rautatievaunusta rakennusnosturin ulottuville oli hankala tehtävä. Sen sijaan varsinaiseen nostoon ei kulunut kuin parikymmentä minuuttia. Raskaimmat pilarinosat painoivat 14,5 tonnia.

Viidessä kuukaudessa päästiin harjaan saakka, jonne on pohjakerroksesta matkaa 42,3 metriä. Kattilan korkeus on 33 metriä. Kattilarakennuksen pohjamitat ovat 21×33 m ja kuutioita kertyy lähes 30.000. Terästä on tarvittu 1.700 tonnia, josta määrästä rakennuksen rungon paino on n. 500 tonnia.

Heinäkuun alkupäivinä alettiin nostaa paikoilleen myös seinälevyjä. Otia oli talven aikana valanut ne entisessä paperivarastossa sijainneessa levyvalimossaan. Seinälevyt, jotka painavat n. 1.000 kg, ovat 17 sm paksuisia, 75 sm korkeita ja n. 5 m leveitä ja ne on rakennettu siten, että betonisen levyn keskeillä on eristysaineena kolmen tuuman paksuinen Toja-levy. Kattolevyt ovat pienempiä painaen 200 kg. Kaikkiaan tarvitaan seinälevyjä n. 1.000 kpl ja kattolevyjä samoin 1.000 kpl. Levyjen saumoissa kiertää lasivillapunos. Levyt on asennettu teräsrungoissa olevien kulmarautakonsolien varaan. Täten seinä ei purkaudu, vaikka joku levy jouduttaisiinkin ottamaan pois paikaltaan. Tällaisesta seinärakenteesta on vastaisuudessa se etu, että esimerkiksi mahdollisessa laajennusvaiheessa on tiellä oleva seinärakenne helposti poistettavissa. Kattilahuoneen katon rakentamisessa on käytetty myös jonkin verran betonipalkkeja, jotka niin ikään on nostettu valmiina paikoilleen, ja eräitä betonisia välitasoja.

Vanhan ja uuden kattilahuoneen väliin niitä yhdistämään on kohonnut 3.400 m³:n suuruinen 3-kerroksinen konttoriosa, joka on rakennettu tiilistä. Tähän sijoitetaan konttoritilojen lisäksi vedenpuhdistuslaitos. Rakennuksen viereen rakennetaan tuhkasäiliö ja maan sisään 300 m³:n suuruinen betoninen vesisäiliö ja lähiaikoina päästään aloittamaan öljy- ja turvesäiliöiden sekä uusien kuljettimien rakentaminen.

Työt jatkuvat edelleen kuumeista vauhtia yli 200:n työntekijän voimalla. Kattila voitaneen ottaa käyttöön ensi vuoden alussa. Silloin tupruaa uuden kattilan savu ilmoille kattilahuoneen katolle rakennetusta 30 metrin korkuisesta peltipiipusta. Se on merkinä siitä, että Kymmin kattilahuoneen teho on kasvanut lähes kaksinkertaiseksi.

Lauantaina elokuun 13. päivänä olivat työt edistyneet niin pitkälle, että voitiin viettää harjannostajaisia. Jo edellisenä päivänä töiden päätyttyä olivat Steinmüllerin miehet nostaneet rakennuksen harjalle komean, paperinauhoin koristetun koivun ja juhlapäivän aamuna kohosi sen viereen siniristilippu. Töitä jatkettiin normaaliin tapaan klo 11:een saakka, jolloin siirryttiin seuratalon juhlasaliin viettämään harjannostajaisia.

Kun oli istuuduttu pitkien pitopöytien ääreen, lausui höyryosaston päällikkö, ins. B. Zimmermann kutsuvieraat ja kattilahuoneen rakentajat tervetulleiksi. Hän loi puheessaan katsauksen höyryn merkitykseen ja höyrykattiloiden kehitykseen Kuusankosken tehtailla. Höyryä on täällä tarvittu vuodesta 1873 saakka, siitä lähtien, kun ensimmäinen paperikone alkoi pyöriä. Kattilat olivat aluksi pieniä, matalapaineisia tulitorvi- ja tuliputkikattiloita. Kattilahuoneetkin olivat pieniä, matalia, vetoisia ja likaisia. Polttoaineet syötettiin käsin. V. 1896 hankittiin ensimmäinen vesiputkikattila, mutta kesti aina vuoteen 1908, ennen kuin saatiin ensimmäinen liikkuva automaattiarina. 1920-luvulla kattilatekniikka kehittyi sitten pitkin harppauksin, ja tänne saatiin ensimmäiset suurteho-kattilat, joista mainittakoon ennen kaikkea Voikan Wickers-kattila, maamme ensimmäinen hiilipöylämmityksellä toimiva kattila.

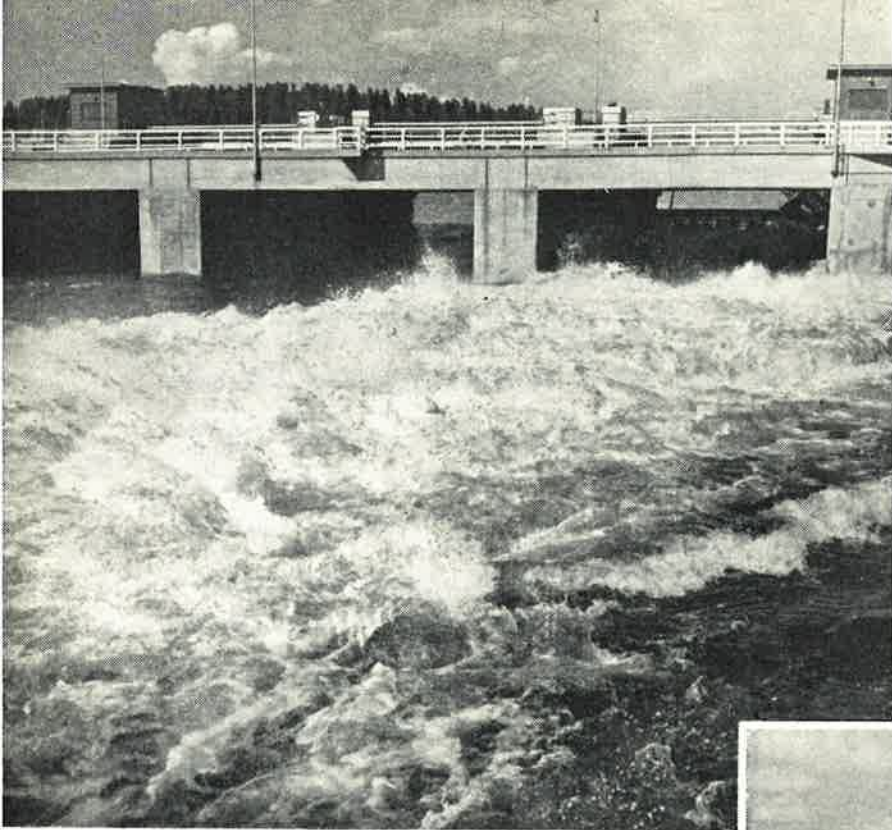
Joskin höyryä tuotantoprosessin ohella käytettiin alkuaikoina voimanlähteenä mm. paperikoneiden käyttäjänä, oli sen merkitys energian kehittäjänä kuitenkin melko pieni aina 1920-luvun loppupuolelle saakka. Silloin saatiin ensimmäiset höyryturpiinit ja siitä lähtien on höyryvoiman merkitys jatkuvasti lisääntynyt.

Tästä yhä kasvaneesta höyryn tarpeesta johtuen kattiloiden koot, paineet ja lämpötilat ovat nousseet sitä mukaa kuin kattila- ja vedenpuhdistustekniikka ovat tehneet sen mahdolliseksi. Tulkoon tässä yhteydessä mainituksi, että varsinaisen höyryvoimalaitoksen ja teollisuusvoimalaitoksen välillä on huomattava ero edellisen saadessa lauhdevedestä takaisin jopa 98 prosenttia, kun sen sijaan esim. Kymintehtaan kaltaisessa teollisuusvoimalaitoksessa vastaava luku on vain 70 prosentin paikkeilla. Tästä syystä täällä ei voida ylittää 75 kg:n kattilapai-

netta. Suunnilleen tälle paineelle on tämä uusi kattilakin, järjestyksessään 76:s Kuusankosken tehtaiden kattila, rakennettu. Se on täysi säteilykattila 72 kg:n työpaineella ylälieriössä ja 500 °C jälkeen tulistajan. Teholtaan se on 100—120 tonnia polttoaineista riippuen. Polttoaineena voidaan käyttää öljyä, kivihiiltä, turvetta ja sen jälkeen, kun sulfiittilipeän haihduttamislaitos on valmistunut, myös sulfiittilipeää. Koska sekä lipeä että turve ovat ns. märkiä polttoaineita — lipeä lisäksi erittäin tuhka- ja rikkipitoista — tulee kattilan olla näiden syiden takia erittäin korkea ja tulipesän suuri.

Puhuja selosti sitten rakennusvaiheita mainiten, että nyt rakennettava kattilahuone on järjestyksessään jo 25:s näiden tehtaiden historiassa. Tämän korkean ja tehdaskuvaamme suuresti muuttavan rakennuksen on piirtänyt arkkitehti Arne Helander. Puhuja kohdisti yhtiön kiitokset tähänastisista työsaavutuksista kolmelle pääurakoitsijalle sekä alaurakoitsijoille Zeta Oy:lle, Vesijohtoliike Huber Oy:lle, Strömberg Oy:lle, Kone Oy:lle, Suomen Puhallin Oy:lle, Kouvolan Sähkö ja Asennus Oy:lle ja eräille muille pienemmille yhtiöille, jotka ovat olleet mukana tässä suuressa rakennushankkeessa. Hän lausui niin ikään kiitokset mestareille, työntekijöille ja kaikille, jotka ovat olleet myötävaikuttamassa erinomaisen tuloksen aikaansaamisessa. Vaikka aikataulu onkin ollut tiukka, on siinä kutakuinkin pysytty. Työmaalla on vallinnut reipas henki ja hyvä työrauha. Puhuja kohdisti saksankieliset kiitokset saksalaisille rakentajille todeten, että suomalaiset rakennuskumppanit ovat saaneet heiltä arvokasta oppia. Hän toivoi, että he olisivat saaneet maastamme miellyttäviä muistoja.

Pääurakoitsijoiden puolesta puhuivat Oy. Otia Ab:n toimitusjohtaja, dipl.ins. Birger Salonen, Varkauden konepajan edustajana dipl.ins. R. Renko ja Steinmüllerin ylimestari Franz Dinstühler. Rakennuttajalle esitettiin parhaat kiitokset ja lausuttiin tyytyväisyys siitä hyvästä yhteishengestä, mikä työmaalla on vallinnut. Työntekijöiden puolesta puhuivat Varkauden konepajan edustajana Aimo Malminen, Otian Hugo Virtanen ja höyryosaston työntekijöiden puolesta luottamusmies Arvi Okka. Kukin esitti kiitoksensa työnantajalleen ja Kymin Oy:lle ja toivoi tälle suurisuuntaiselle työlle mitä parhaita menestystä.

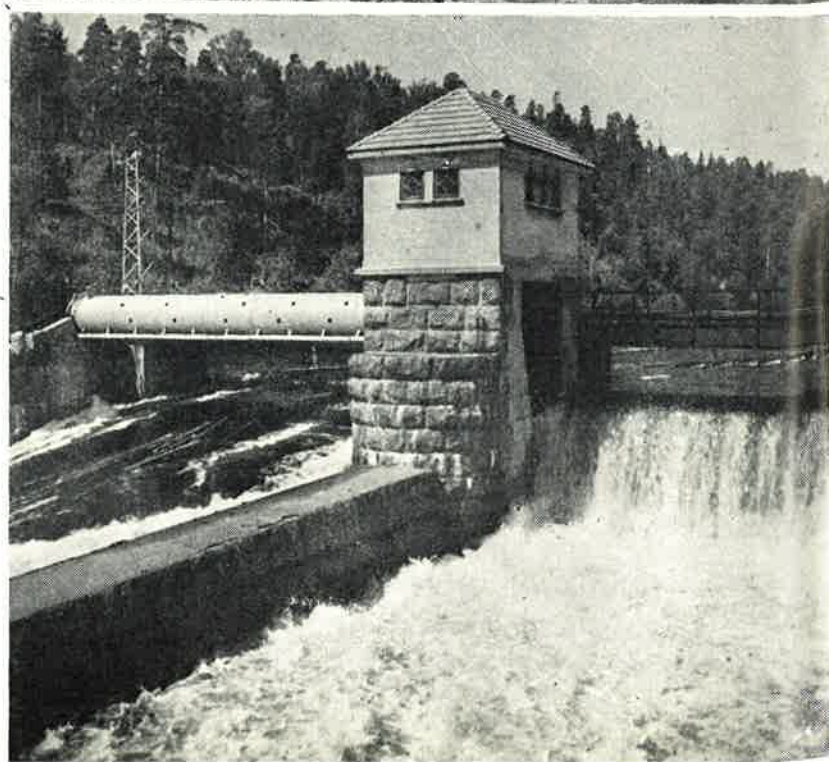
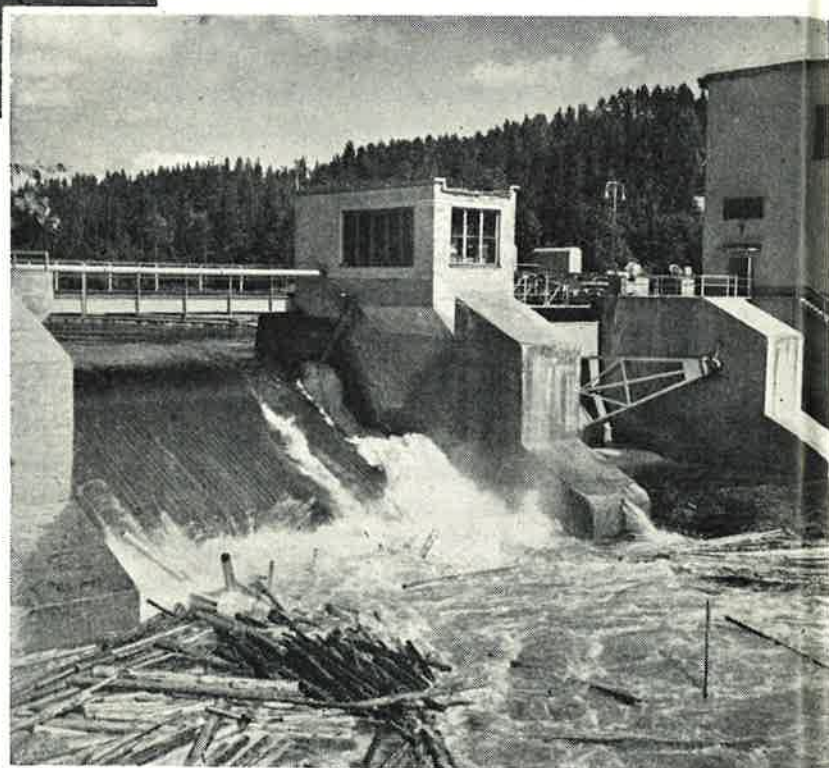

KOSKIEN KOHINAA

Kulunut kesä on ollut poutainen, aurin-
gonpalvojen ihannekesä. Ja tietenkin mi-
talin toinen puoli on ollut päinvastainen,
sillä yhtämittäinen helle on ollut armo-
ton vettä janoavalle kasvillisuudelle. Sateet-
tomuudesta huolimatta — niin paradoksaali-
selta kuin se kuulostaakin — voisimme tätä
kuivaa kesää nimittää myös vesikesäksi.
Meidän on vain tarvinnut tarkkailla Kymi-
jokeamme tullaksemme tästä tietoisiksi. Ta-
vallisena työntäyteisenä arkipäivänäkin
kosket ovat pauhanneet kuin joskus entiseen
aikaan. Voimalaitokset eivät ole kyenneet
"nielemään" läheskään kaikkea vesimäärää,
vaan osa on täytynyt päästää patoluukuista
ja siten kosket ovat voineet soittaa vanhaa
tuttua säveltään.

Vesi oli koko alkupuolen vuotta norma-
alia korkeammalla, ja kevättulvien alkaessa
hieman tavallista myöhempään toukokuun
loppupuolella vesikäyrä kiipesi jyrkästi aina
640 m³:iin sekunnissa. Edellisinä suurina
vesikesinä vuosina 1944 ja 1924 huippu oli
likipitäen samoilla korkeuksilla. Tästä hui-
pusta vedenkorkeus on sitten laskenut kuu-
kausittain 100 m³/sek. ollen elo—syyskuun
vaihteessa vielä satakunta kuutiota norma-
alia korkeammalla.

Oheisissa kuvissa koskemme esiintyvät
valokuvattuina heinäkuuisena arkipäivänä.
Yläkuvassa Kuusankoski, keskellä Keltin- ja
alhaalla Voikankoski.

ALATIE

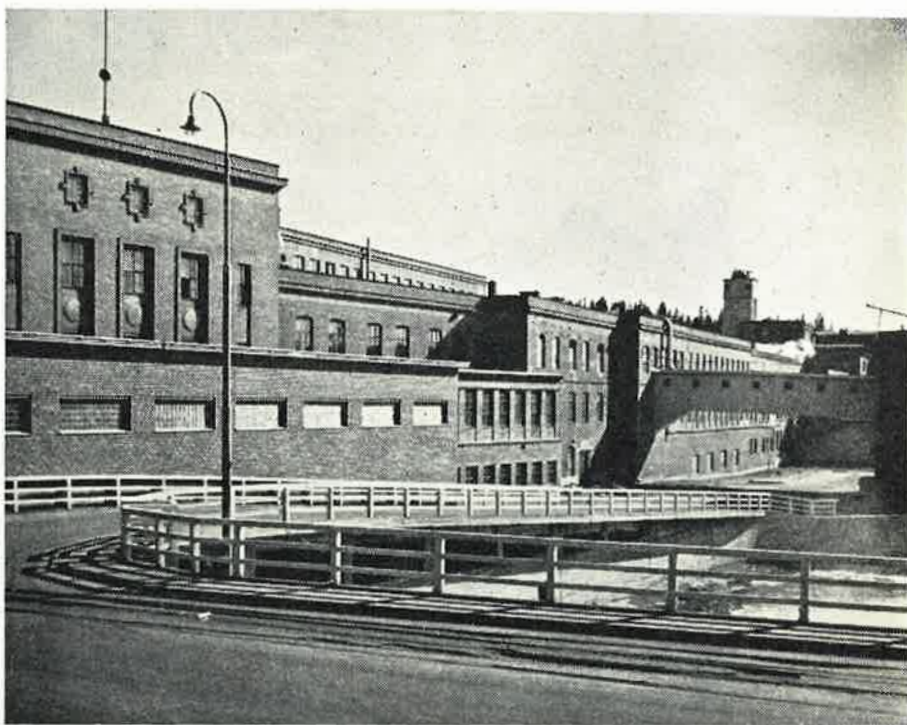
Siitä lähtien kun Kymintehtaan ränni kesäkuun 1. päivänä 1953 viimeisen keran tyhjennettiin ja sen purkamistuomio pantiin täytäntöön, ovat vähin erin kaikki rännin jäännökset siirtyneet muistojen joukkoon. Rännin yläpäähän rakennettiin vedenpuhdistuslaitos pumppuasemineen. Vanha graniittilohkareinen ränni ja kosken välinen tukimuuri korvattiin teräsbetonisella. Sen suunta muutettiin alapäästä siten, että se kaartaa entisen Kymin voimalaitoksen kosken puoleiseen nurkkaan. Siten vesi ohjautuu kosken keskiuomaan rakennuksen ohitse.

Huomattavampia uudistuksia on ollut tien rakentaminen vanhan rännin paikalle. Jo vedenpuhdistuslaitoksen rakennusvaiheessa täytettiin rantaa niin paljon, että selluloosatehtaan alatieltä päästiin rännin pohjaa myöten ajamaan rakennuspaikalle. Sen jälkeen on puretuilla kivenlohkareilla ja muilla rakennusjätteillä tien paikkaa korotettu ja rakennettu tehtaan sillalta loivasti viettävä silta uudelle tielle. Tämä uusi teräsbetoninen silta lähtee pumppuaseman vieritse tukimuurin päältä laskeutuen vanhan rännin suuntaan. Silta on yli 60 metriä pitkä ja 7,5 metriä leveä ajotien ollessa 6 metriä.

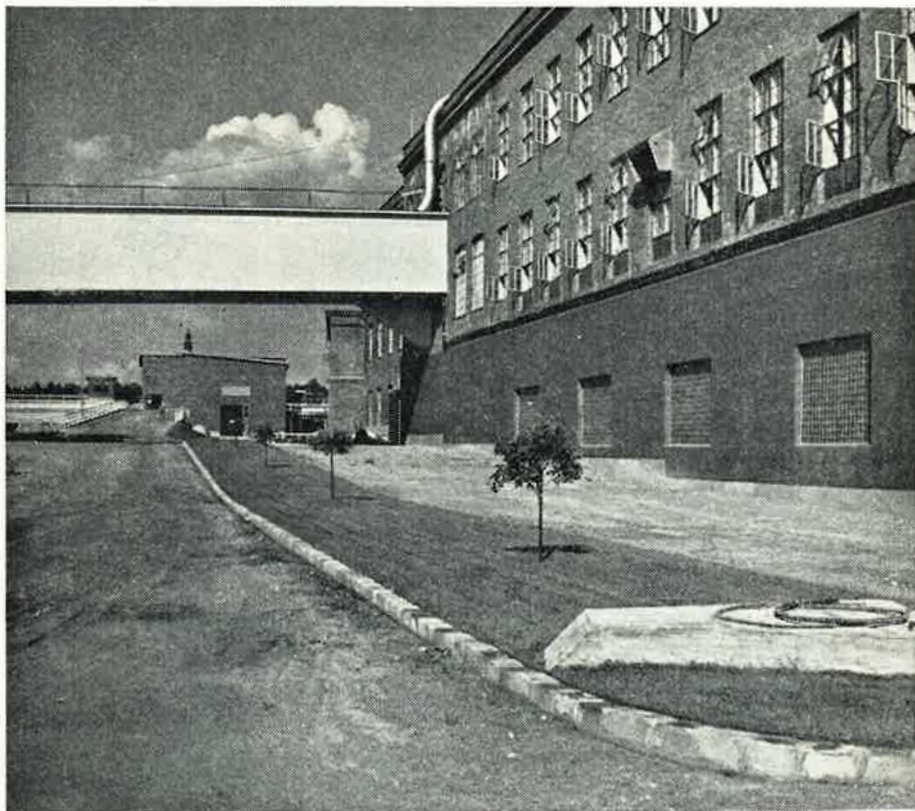
Ranta on myös somistunut siinä määrin, ettei sitä tuntisi entisestään. Tien viereen on laitettu pitkä nurmikenttä, johon on istutettu muutama koristepuu ja jota reunustaa kaunis kiveys. Puuhiomon alaosan turpiiniaukot on muurattu umpeen, kirjava seinä muutenkin korjattu ja osittain uusittu, rapattu ja maalattu himmeän punaiseksi. Hauskat lasitiiliset ikkunat luovat eloa tähän kivijalkamaiseen seinämään. Entisen voimalaitoksen ja kaapelisillan välisen rantaviivan kiveäminen jyrkkäseinäiseksi on jo pantu alulle.

Puuhiomon ja koelaboratorion välinen putkitunneli, joka kulkee tien yläpuolella, on rakennettu uudestaan. Se on kaksiosainen: toiseen on sijoitettu Kuusaan saareen menevät putket ja toinen toimii ylikulkua varten.

Uusi tie, joka on saanut nimen Alatie, on tärkeä parannus tehdasalueen liikenteessä. Se tekee mahdolliseksi tehtaisiin pääsyn rannan puolelta. Samalla nämä uudistustyöt ovat kaunistaneet tehdas-kuvaamme, kuten oheisista kuvista näemme.

Nykyisellään tehtaiden kosken puoleinen sivu tulee edustavampana esille kuin "rännikaudella". Kuvassa näkyy Alatie silta ja uusi tukimuuri. Alla: Puuhiomon uudistunut julkisivu nurmikkoineen.

UUSIA OMAKOTIRAKENTAJIA

Tähän rakentaa Eino Söderström talonsa. Rakennuspuutakin saadaan omalta tontilta.

Alla: Uuno Kollanuksen tontillakin kasvoi vahva metsä. Männyt kaadettiin ja koivut jätettiin pihapuiksi.

Yhtiö on useaan otteeseen jakanut henkilökunnalleen omakotitontteja. Ennen äsken tapahtunutta uutta tonttien jakoa nousi näiden yhtiöläistonttien lukumäärä 194:ään. Valtaosaltaan nämä tontit on jo rakennettu tai ovat rakennukset valmistusvaiheessaan. Ainoastaan viidellä tontilla ei rakennustöitä ole vielä aloitettu ja muutamilla ei ole vielä päästy vesikattovaiheeseen. Tämä osoittaa, että rakennussuunnitelmat on voitu toteuttaa lähes 100-prosenttisesti, mitä on pidettävä erinomaisena tuloksena.

Tarjotakseen yhtiöläisten omakotirakennustoiminnalle jatkuvia mahdollisuuksia yhtiö on jälleen jakanut Kuusankosken tehtaiden henkilökunnalle 47 tonttia. Niistä sijaitsee 28 Kuusanniemen uudella omakotialueella aikaisemmin muodostuneen asutusalueen ja Kymijoen välissä, 9 tonttia Pilkankoulun alueella, 8 Kymenrannassa ns. Markantonttialueella ja 2 Mäenpäässä. Anojia oli jonkin verran enemmän, joten karsinta oli tarpeen. Tällöin otettiin huomioon palvelusaika, hakijan ikä, perhesuhteet ja eräät muut ratkaisuun vaikuttavat seikat. Tontin saajien kesken suoritettiin sitten kesäkuun 23. päivänä vanhan tavan mukaan arvonta. Tässä arvonnassa tontit jakautuivat seuraavasti:

Kuusanniemen uusi omakotialue: Tontti n:o 1. Paavo Vesalainen, Ky.sell., 2. Tauno Levänen, Ky.rak., 3. Reijo Lahti, Ky.rak., 4. Arno Saarimäki, Ky.sähkö, 5. Antti E. Salo, Ky.sell., 6. Olavi Jokelin, Ky.kulj., 7. Jaakko Stenroos, Ky.sell., 8. Väinö Laurikainen, Asunto-os., 9. Allan Kivikoski, Ky.korj., 10. Soini Jäppinen, Ky.höyry, 11. Matti Tohka, Ky.pap., 12. Jaakko Palmu, Talousos., 13. Uuno Kollanus, Kuu.pap., 14. Eino O. Koivula, Ky.paperi, 15. Oiva Pöysä, Kuu.pap., 16. Tenho Kähärä, Ky.sell., 17. Esko Tuomi, Asunto-os., 18. Olavi Suleva, Ky.pap., 19. Pauli Kuusisto, Ky.korj., 20. Lasse Koskinen, Ky.kulj., 21. Eino Söderström, Klooritehdas, 22. Veikko Penttilä, Ky.sell., 23. Pentti Mäki, Ky.rak.os., 24. Lennart Pekkola, Ky.sell., 25. Aimo Kivinen, Ky.sell., 26. Heikki Ekroos, Ky.pap., 27. Jaetaan myöhemmin, 28. Usko Sihvonen, Ky.Kulj.

Pilkankoulun alue: Tontti n:o 1. Eino Pauli Tuominen, Ky.sähköos., 2. Usko Paljakka, Ky.kuljetus, 3. Väinö Eljas Järvelä, Ky.korj., 4. Vilho Mäkelä, Kuu.pap., 5. Lauri Pasi, Ky.korj., 6. Reino Kivinen, Ky.korj., 7. Martti Väkevä, Ky.pap., 8. Arvo Niilola, Ky.sähköos., 9. Yrjö Riuttala, Ky.sähköos.

Uudet markantontit: Tontti n:o 139. Pertti Savinen, 150. Veijo Skön, Vo.sähkö, 151. Pekka Linnankallio, Vo.sähkö, 152. Uno Pekkola, Vo.sell., 153. Uuno Nurminen, Vo.puuhiomo, 154. Erkki Junnola, Vo.pap., 155. Antti Mäkelä, Vo.korj., 156. Kaiju Tolppala, Vo.korj., 157. Tauno Hietanen, Vo.sähkö.

Mäenpään omakotialue: Pentti Myöhänen ja Kaarlo Sievänen.

*

Uudet omakotirakentajat ovat aloittaneet rakennusurakkansa ripeästi, kuten oheiset Kuusanniemestä otetut kuvat osoittavat. Tontista on kunkin kohdalta tullut perheen yhteinen työmaa, jossa ahertavat vapaaehtoina isä, äiti ja lapset, vieläpä lähiomaisetkin. Melkein kaikilla tonteilla on raivaustyöt jo suoritettu, rakennusten tiellä olleet puut kaadettu ja sahattu sirkkelisahalla laudoiksi ja lankuiksi. Monissa tapauksissa on monttukin kaivettu ja kiireisimmät ovat ennättäneet jo sokkelin tekoon.

Toivotamme startin ottaneille uusille rakentajille kestävyyttä, terveyttä ja menestystä rakennusyrityksessään, joka on jälleen omalta osaltaan kohottava paikkakunnan asumistasoa ja lisäävä viihtyisyyttä.

Olavi Jokelinin tontilla on pidetty kiirettä. Kuvassa sokkelin laudoitus meneillään. Syyskuun alussa suoritettiin jo betonivalu.

Alla: Mitä isot edellä, sitä pienet perässä. Kätevästi käy tältä pojannappulalta puun karsiminen.

KATSAUS ALOITETOIMINTAAN VUONNA 1954

Edellisen aloitekatsauksen esitimme haastattelun muodossa viime vuoden keväällä. Tämänkertaisen olemme säästäneet syksypuolelle toivossa, että ajan-kohta nyt syksyyn ja talveen käännytessä olisi ehkä sopivampi. Kesäaikahan on aina hiljaisempaa aloitetoiminnassakin, kun taas syksyllä ja talvella jaksetaan paremmin hikoilla aloitteidenkin kim-pussa.

Tarkastelun pohjaksi julkaisemme oheisena taulu-kon, josta numerotiedot selviävät. Taulukossa esiin-tyvien lukujen lisäksi voimme todeta, että aloittei-den lukumäärä osoittaa ilahduttavaa nousua vuoteen 1953 verrattuna. Silloin tehtiin 35 aloitetta, joten nousu on n. 63 %.

Korkein vuoden aikana maksettu palkkio oli 10.000 mk. Sen sai lämmittäjä Veikko Vierros Voikan höy-ryosastolta ehdottamastaan kuivausilman kierto-järjestelmästä kattila n:o 6:n hiilisuppilossa. Seuraa-vina oli 2 kpl 7.000 markan palkkioita, joista toisen sai Martti Immonen Kymin korjauspajalta suunnitte-lemistaan ohjausrullista muotorautojen taivutus-koneeseen, ja toisen lastaaja Niilo Joutjärvi Voikan paperitehtaalta ehdottamastaan lyhyiden paperirul-lien uudesta lastaustavasta. Kaikki nämä aloitteet on jo toteutettu ja ovat ne osoittautuneet tarkoitustaan vastaaviksi.

Edellä mainituille samoin kuin kaikille muille onnistuneiden aloitteiden tekijöille esitämme tässä yhteydessä onnittelumme ja kiitoksemme sekä toivo-tamme edelleen hyvää jatkoa.

Keskimääräinen palkkio hyväksytystä aloitteesta on ollut 3.875 mk.

Viime vuoden loppuun, joka oli aloitetoiminnan kahdeksas toimintavuosi, oli tehty aloitteita Ky—Kuu tehtailla 629 kpl ja Voikan tehtailla 344 kpl eli yhteensä 973 kpl. Monia parannuksia on näin saatu aikaan lisääntyneen työtehon, parantuneiden tuottei-den tai työolosuhteiden muodossa. Samalla on myös keksijää muistettu. Milloin suuremman, milloin pie-nemmän palkkion muodossa on hän saanut työstään tunnustuksen. Mainittakoon, että korkein palkkio on 25.000 mk, mutta voidaan aloite arvostella suurem-mankin palkkion arvoiseksi.

Mutta vaikka näin paljon on jo tehty ja saatu aikaan, eivät aloitteiden kohteet suinkaan loppu, sen osoittaa jatkuva aloitteiden määrä. Kehitys kulkee aina eteenpäin ja mikään paikka ei ole koskaan lopullisesti valmis. Parannettavaa löytyy aina.

Siis kaikki hyvät ajatukset vain paperille ja aloite-laatikkoon!

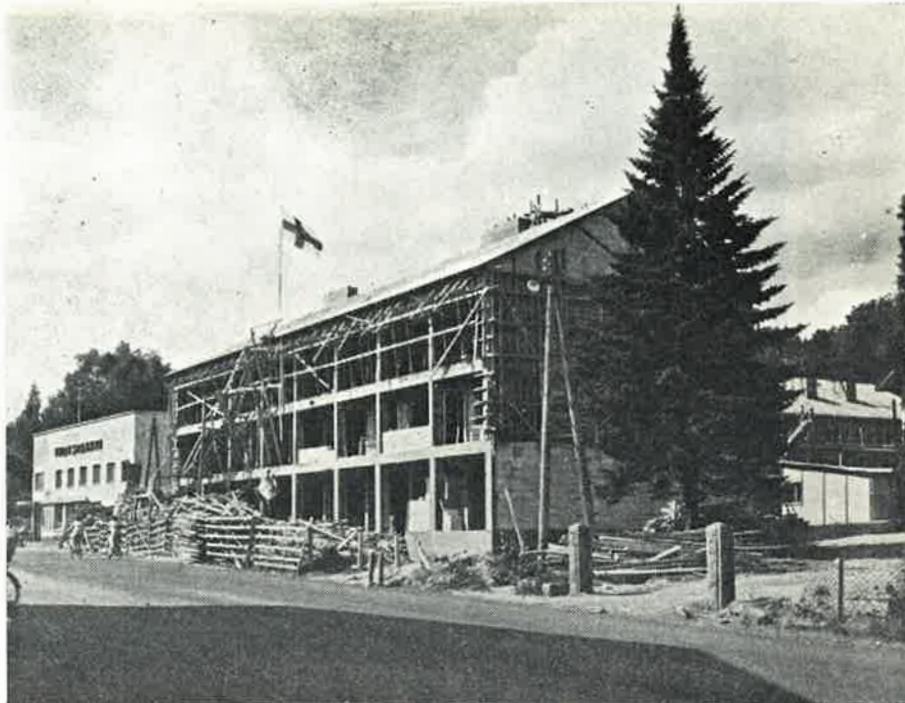
ALOITETILASTO 1.1.—31.12.54

Osastot	Saapuneita aloitteita	Hyväk-sytty	Hylätty	Hyväks.%	Käsittely kesken	Toteu-tettu	Palkkio
Kymintehdas—Kuusaa							
Selluloosatehdas	12	2	9	18,2	1	2	7.000:—
Korjauspaja	10	4	5	44,5	1	4	17.000:—
Paperitehdas — Puuhiomo	4	—	3	—	1	—	—
Rakennusosasto	4	1	3	25,0	—	1	6.000:—
Kuljetusosasto	2	2	—	100,0	—	2	4.000:—
Raitiotiet	1	1	—	100,0	—	1	2.000:—
Klooritehdas	1	—	1	—	—	—	—
Talousosasto	1	—	1	—	—	—	—
Yhteensä	35	10	22	31,3	3	9	36.000:—

Voikka

Höyryosasto	5	4	1	80,0	—	4	20.000:—
Selluloosatehdas	4	2	2	50,0	—	1	7.000:—
Paperitehdas	3	1	2	33,3	—	1	7.000:—
Korjauspaja	3	2	1	66,6	—	1	6.000:—
Kuljetusosasto	3	2	1	66,6	—	2	5.000:—
Sähköosasto	2	2	—	100,0	—	2	10.000:—
Puhiomo	1	1	—	100,0	—	1	2.000:—
Talousosasto	1	—	1	—	—	—	—
Yhteensä	22	14	8	63,6	—	12	57.000:—
	57	24	30	44,5	3	21	93.000:—

Kiinteistö Oy Eläketalo

Rakennustoiminta Kuusankoskella on usean vuoden jatkunut vilkkaana. Tehtaita on laajennettu ja uusittu. Omakotitaloja on noussut satamäärin ja seurauksena on ollut kokonaan uusien asutusalueiden syntyminen. Mäkien harjanteille ja pääteiden varsille on kohonnut useita julkisia rakennuksia sekä monikerroksisia asuin- ja liiketaloja, jotka ovat tuoneet uusia piirteitä paikkakuntamme yleiskuvaan.

Uusin tulokas näiden kerrostalojen joukossa on kaksi rakennusta käsittävä taloryhmä Valtakadun varrella Pohjoismaiden Yhdyspankin liiketalon vieressä. Koska tämä kuopus on eräässä suhteessa erikoislaatuinen rakennusyritys, on sen esitteleminen lehtemme palstoilla paikallaan. Rakennuttajana on Kiinteistö Oy Eläketalo ja hankkeen takana Kymin Oy:n Virkailijain Eläkekassa. Tästä seikasta jo voidaankin päätellä, että rakennus on tarkoitettu eläkkeellä olevien asuttavaksi. On kuitenkin huomattava, ettei kysymyksessä ole minkäänlainen avustuluontoinen vanhainkoti, vaan talon asukkaat joutuvat maksamaan asunnostaan käyvän vuokran. Tarkoituksena on oman eläketalon avulla tarjota eläkkeelle siirtyville kassan jäsenille tilaisuus asunnon vuokraamiseen, mikä voisi muuten tuottaa heille vaikeuksia.

Vaikka maassamme on lukuisia eläkekassoja, -säätiöitä ja -vakuutuslaitoksia, ei tietävästi yksikään niistä ole ryhtynyt toimenpiteisiin jäsentensä asunto-olojen järjestämiseksi oman eläketalon avulla. Kuitenkin tällainen menettelytapa soveltuu hyvin mainittujen laitosten toimintaan. Niiden on nimittäin voimassa olevien lainsäädännön nojalla sijoitettava eläkkeiden maksamista varten keräämänsä varat joko valtion arvopapereihin, talletuksiin tai kiinnitettyihin rakennuslainoihin. Mikä rakennuslaina onkaan tällöin sopivampi kuin eläkekassan omien jäsenten asuntotaloa varten annettu. Vaikeutena lie neekin ainoastaan vuokratason pitäminen sellaisena, että eläkkeellä olevat selviytyvät sen maksamisesta ja että talo kuitenkin tuottaa sen, mitä avustuskassa-

laki määrää kassan sijoitusten tuottavuudesta. Ennakkolaskelmien mukaan eläkekassan talostaan saaman hyödyn ja kassan jäsenten edun yhdistämisen pitäisi kuitenkin onnistua.

Talohanke oli eläkekassan hallituksen jäsenten pohdittavana useaan otteeseen, ja kokouksessaan kesäkuussa 1954 kassa päätti ryhtyä toteuttamaan oman talon rakennusajatusta, minkä johdosta perustettiin yksinomaan kassan omistuksessa oleva kiinteistöyhtiö. Kymin Oy:n suhtauduttua yritykseen myönteisesti ja myytyä rakennusta varten erinomaisen edullisella paikalla sijaitsevan tontin ja Aravan luvattua antaa rakennukseen lainaa, voitiin syksyllä 1954 ryhtyä valmistaviin töihin.

Rakennusryhmän on suunnitellut ja piirtänyt arkkitehti Kaj Salenius. Valtakadun puoleinen osa on 3-kerroksinen ja pihanpuoleinen Puistomaahan menevän tien varrella sijaitseva osa 2-kerroksinen. Yhteinen tilavuus on 8.600 m³ käsittäen kolmen liikehuoneiston lisäksi 24 huoneistoa, joista 16 suuruudeltaan 40—42 m² ja kahdeksan 69 m². Huoneiden lukumäärä nousee 56:een ja yhteinen pinta-ala 1.212 m²:iin.

Rakennustyöt aloitettiin viime huhtikuussa ja rakennus valmistunee ensi helmikuussa. Urakoitsijana toimii Kouvolan Rakentajat Oy ja alaurakoitsijoina Lämpöpojat Oy, Teikarin Sähkö, Pelkosen Konepaja ja Kouvolan Kattotiilivalimo. Vastaavana rakennusmestarina on rakennusmestari Tauno Outava.

Heinäkuun 30. päivänä vietettiin eläketalon harjannostajaisjuhlaa ravintola Kymen Pirtissä. Rakennuttajan puolesta puhui Kiinteistö Oy Eläketalon hallituksen puheenjohtaja, dipl. ins. Unto Viherlaiho esittäen parhaat kiitokset pää- ja alaurakoitsijoille sekä rakennusväelle. Kouvolan Rakentajat Oy:n puolesta puhui työpäällikkö U. S. Anttila ja työntekijöiden kiitokset esitti luottamusmies William Särkkä. Kuusankosken kunnan tervehdyksen sekä rakennuttajalle että rakentajille esitti kunnanjohtaja J. Mikkonen.

Vasemmalla: Vuolenkosken lomakodin kartanomainen päärakenmus on rehevän puiston ympäröimä. Kuvassa näkyvä kuisti antaa järvelle päin.

Vuolenkosken lomakoti

Vuolenkosken lomakoti on alusta lähtien saanut yhtiöläisten suosion osakseen. Kuluneena kesänä sen vetovoima tuntui olevan vielä suurempi kuin aikaisemmin. Yleensä kaikki mahdolliset tilat yhteismajoitusta myöten oli varattu, eivätkä parhaana lomakautena läheskään kaikki halukkaat sinne mahtuneetkaan. Lomakoti voi majoittaa enintään 66 henkeä, mutta eräinä päivinä, jolloin tulijoiden ja lähtijöiden joukko oli tavallista suurempi, saattoi lomakodissa olla lähes 100 vierasta. Lomavieraiden lukumäärät kuukausittain olivat seuraavat: toukokuu 187, kesäkuu 214, heinäkuu 316 ja elokuu 292. Useat oleskelevat Vuolenkoskella pisimmän sallitun ajan eli viikon. Näin menettelevät varsinkin perheet. Viikonlopun viettäjät ovat tavallisesti nuorempaa väkeä.

Käväisimme eräänä heinäkuun päivänä tervehtimässä Vuolenkosken suurta lomalaisperhettä. Perille tultuamme emme kuitenkaan tavanneet lomakodin suojissa ja pihamaalla kuin muutamia. Ympäristö tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden retkeilyyn, kaunis ranta vetää

puoleensa ja upea soutulaivasto — taitaa olla kymmenkunta venettä — on lomalaisten käytettävissä. Vuolenkosken lomakodissa ei siten kauniilla ilmoilla olekaan mitään ahtauden tuntua, vaikka talossa olisikin täysi vahvuus. Vasta aamiaisen alkaessa lomalaisperhe ko-

Lomakodin emäntä, rouva Tyyne Merve on kesken kiireitensä pysähtynyt hetkeksi kuistin kukkaistutuksia silmäilemään.

2-kerroksinen, punaiseksi maalattu aittarakennus edustaa lomakodin rakennusryhmässä maalaisuutta. Monia romanttinen aitta miellyttää ja he haluavatkin sen majapaikakseen.

Lomakodin keittiö joutuu toimimaan kesäisin korkeapaineen alaisena. Vieraita on paljon ja ruokahalu verraton. Kuvassa emännän iloiset apulaiset kuorimassa päivälisperunoita.

Pihan puolen katollinen avo-
kuisti hauskoine kesäkalus-
toineen houkuttelee leppoi-
saan seurusteluun.

Toiset soutelevat hu-
vikseen, mutta toisten
mielestä pitää vesillä
olijoiden varusteihin
kuulua uistin, onki ja
matopurkki.

Tämä pitäisi olla sellainen uistin,
josta suuret kalat tapaavat kohta-
lonsa.

Parin kivenheiton päässä pää-
rakennuksesta sijaitsee loma-
kodin hiekkaranta. Lomako-
din pojat ovat innostuneet
kivenheittoon. Voileipiä ei
tässä yritetä, vaan sitä kuka
pisimmälle saa kiven lentä-
mään.

Entisajan tyyliin kuu-
lui tällainen huvimaja.
Mutta vetää se puo-
leensa tämänkin ajan
ihmistä. Iltapäiväkah-
vin juonti on parhail-
laan menossa.

Kahvit on juotu ja kalliopolkua
myöten laskeudutaan lomakodin pi-
hamaalle jotakin muuta hupaisaa
ohjelmaa keksimään.

koontuu ja onhan siinä joukkoa. Ruokapöydän ympärillä syntyy tungosta, mutta kun pidättelee jonkin aikaa nälkäänsä, niin pääsee siitä kunnolla kuitenkin ruokaisan pöydän ääreen.

Aamiaisen jälkeen näytti muodostuvan pieniä seurusteluryhmiä. Tunnelma oli välitön ja kodikas. Ehkä eivät kaikki olleet ennestään toistensa kanssa aivan hyvän päivän tuttujakaan, mutta silti ei vierasteltu, vaan käyttäydyttiin kuin hyvät naapurukset ainakin. Tässä suhteessa Vuolenkosken lomakoti eroaakin jyrkästi tavallisesta täysihoidolasta. Sellaisessa joudutaan useasti kosketuksiin aivan vieraiden ihmisten kanssa. Joillekin se ehkä tuo tullessaan virkistävää vaihtelua, mutta monet sellaisessa tilanteessa varmaan jännittävät, ajattelevat liikaa pukeutumistaan ja esiintymistään, eikä lomanvietto anna sitä vapauden ja rentoutumisen tuntua, mitä siltä toivoisi. Vuolenkoskella ei synny tällaisia estoja. Yhteenkuuluvaisuus ja luontainen tuttavuus lankeaa kuin itsestään. Yhtiöläiset ovat lomalla omassa lomakodissaan.

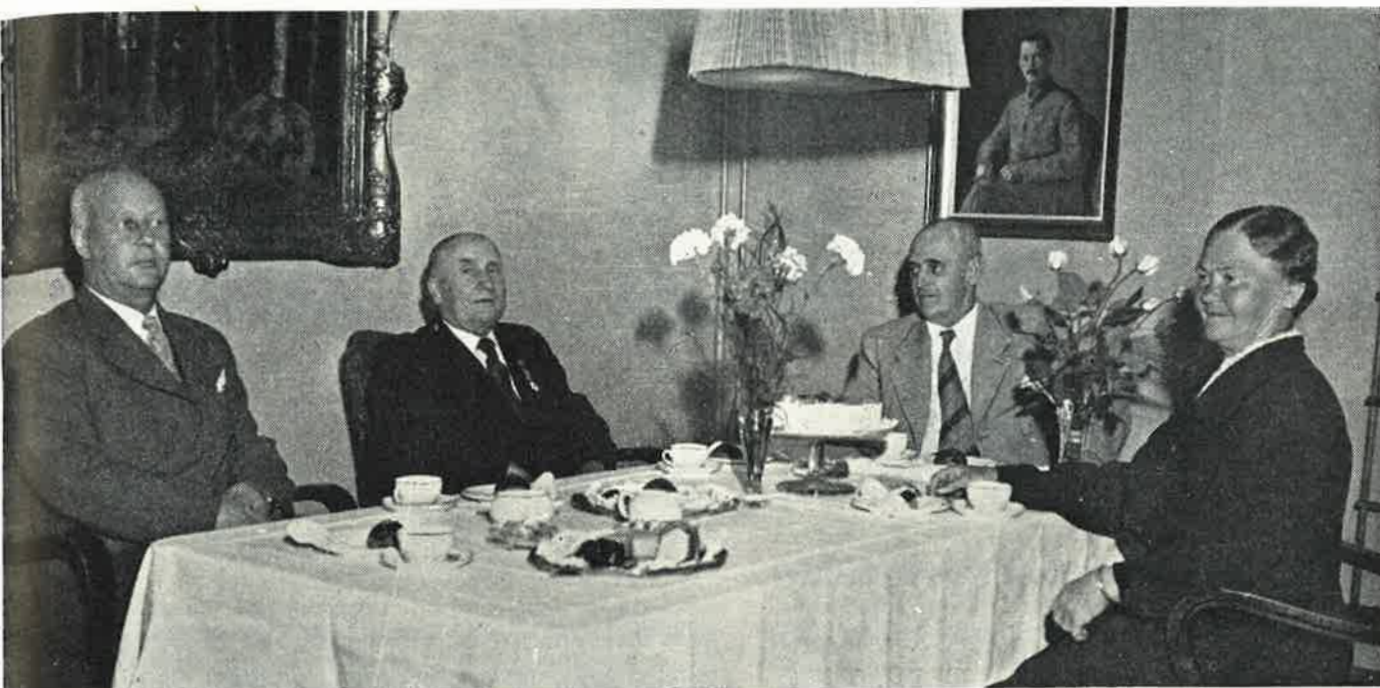
Kuitenkin Vuolenkoski on riittävän kaukana tehtaiden vaikutuspiiristä. Linja-automatka kestää kaksi tuntia. Tie kulkee kauniin Iitin Vesikansan kautta. Monen yhtiöläisen sukujuuret ovat tästä pitäjästä, ja

se tietenkin lämmittää mukavasti mieltä. Mutta vaikka maisemat olisivat matkailijalle ennestään vieraatkin, eivät ne voi olla tekemättä häneen vaikutusta. Ja mikä mahtava näkymä kohtaakaan lomalaista päätepaikassa. Näköala komealta sillalta sekä ylä- että alavirtaan on kauneimpia, mitä Kymenlaakso saattaa tarjota. Tältä kohtaa luetaan Kymenlaakso varsinaisesti alkavaksi. Tästä mahtava joki, joka merkitsee meille jokaiselle enemmän kuin osaamme arvioidakaan, muuttuu Kymenlaakson valtasuoneksi. Tällä kohtaa se on aikanaan muutama vuosituhat sitten puhkaissut sisemmän Salpausselän ja syöksynyt Mankalan vuorirotkoon. Kosken kynnyks on yhä vielä matala ja kosken sävel tuntuu nuorekkaalta. Vanhat myllyrakennukset Vuolenkosken kylän puoleisella rannalla ja kaunislinjainen silta luovat maisemaan koristeellisuutta. Myllyt heijastelevat vanhaa aikaa, uljas silta taas kertoo teräsbetonin aikakaudesta.

Pian myös Vuolenkoski joutuu valjastetuksi teollisuuden palvelukseen ja kosken pauhu vaimenee. Tietenkin maisema silloin kesyyntyy, mutta ei varmaankaan menetä lumousvoimaansa. Näkymien avaruus ja vaihtelevuus säilyvät ja joki tyyneksi virraksi muuttuneenakin näyttää mahtavalta.

Vuolenkoski on esiintynyt tänä kesänä kaikessa komeudessaan. Sitä on kelvannut ihaila sekä sillalta että rantatörmältä.

Kultaisia ansiomerkkejä

Veturinkuljettaja Ilo Niemisen puolivuosisatainen työpäivä tuli täyteen jo viime tammikuun 2. päivänä, mutta koska alkuaikojen merkinnöissä oli epätarkkuuksia, meni tuo päivä huomaamatta ohi. Merkinjakotilaisuus pidettiin 29.6. yhtiön varatoimitusjohtajan Knut von Troilin kiittäessä kunniavierasta ansiokkaasta päivätyöstä ja kiinnittäessä 50-vuotismerkin hänen rintapieleensä. Yläkuvamme tästä tilaisuudesta. Vas. lukien osastopäällikkö Hj. Ruth, veturinkuljettaja Nieminen, varatoimitusjohtaja von Troil ja rva Nieminen.

15.8. järjestetyssä 50-vuotisansiomerkkien jakotilaisuudessa olivat kunniavieraina vuoromestari Lauri Nyman ja neiti Sofia Kunnas Kymin paperitehtaalta. Isännöitsijä Curt Cedercreutz kohdisti kiitoksen sanansa ansioituneille työnveteraaneille ja kiinnitti heidän rintapieliinsä kultamerkin. Keskellä olevassa kuvassa mestari Nyman esimiehensä, dipl.-ins. B. Estlanderin seurassa, ja alakuvassa sisaruspari Kunnas. Veljestä tuli kultamitalimies puolisentoista vuotta sitten. Neiti Kunnas on kuudes nainen Kuusankosken tehtailla, joka on saanut 50-vuotisansiomerkkin.

Ida Flinkhammar.

Pitkäaikaisesti palvelleita

VARASTOAPULAINEN IDA FLINKHAMMAR

Kymin varastolta tulee 3.11.55 olleeksi 50 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 10.5.1888 Elimäellä. 22.7.1904 hän tuli paperinlajittelijaksi Kymin paperitehtaalte, jonka kirjoissa oli 1.7.21 saakka, jolloin siirtyi nykyiseen toimeensa. Varastolla hän on näin olen työskennellyt yhtäjaksoisesti lähes 35 vuotta. Hänet tunnetaan erittäin uutterana ja tunnollisena työntekijänä, jolle työ on aina ollut kaikki kaikessa. Vapaa-aikoinaan hän on harrastanut puutarhanhoitoa, joka häntä on erikoisesti kiinnostanut.

VOITELIJA ANTTI NURMINEN

Voikan puuhiomolta tulee 6.10.55 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 18.11.1881 Jaalassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 12.11.1907

Voikan ulkotyöosastolle. Oltuaan sen jälkeen työssä Voikan tehtaan eri osastoilla hän siirtyi v. 1924 Voikan paperiosastolle varavoitelijaksi ja nimitettiin v. 1938 vakinaiseksi voitelijaksi, jota tointa hän edelleenkin hoitaa.

KIERREKONEENHOITAJA LAURI KÄÄRIÄINEN

Voikan korjauspajalta tulee 8.10.55 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 6.2.1896 Valkealassa. 1.12.1914 hän tuli työhön Voikan selluloosatehtaalte ja on sen jälkeen ollut monenlaisissa tehtävissä mm. vesivoimalaitoksella, kattilahuoneella ja korjauspajan metallivalimolla. Nykyisin hän työskentelee kierrekoneenhoitajana korjauspajalla.

Kääriäisen vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon lähinnä urheilu. Nuorempana hän oli erikoistunut keskimatkojen juoksuun edustaen Voikan Viestiä. Korjauspajan urheiluyhdysmiehenä hän on toiminut siitä lähtien, kun urheiluyhdysmiesverkosto pantiin alulle. Palokuntatyössä hän on ollut mukana lähes 35 vuotta.

VARASTOEKSPEDITÖÖRI KOSTI HYMANDER

Kymin varastolta tulee 16.10.55 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 21.5.1901 Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen 16.10.1914 vain 13-vuotiaana. Aluksi hän työskenteli satulasepänverstaalla ja sen jälkeen Kymin korjauspajalla, mistä 10.9.17 siirtyi Kymin varastolle. Nykyisessä toimessaan hän on ollut 1.5.22 lähtien. Tehtävänsä hän on hoitanut pätevämm ammattimiehen tavoin.

Antti Nurminen.

Lauri Kääriäinen.

Kosti Hymander.

Abel Puranen.

Oskari Toikkanen.

Juho Väinö Lahtinen.

Merkkipäiviä

60-VUOTIAITA

Kirvesmies Abel Puranen, Voikan rakennusosastolta, 4.10.55. Hän on syntynyt Joroisissa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1911 maatalousosastolle, mistä v. 1914 siirtyi Kuusaan paperitehtaalalle. Vuosina 1918—27 hän oli Kymin Uittoyhdistyksen palveluksessa kirvesmiehenä, mutta palasi viimeksi mainittuna vuonna takaisin yhtiöömme kirvesmieheksi Voikan rakennusosastolle. Puranen kuului aikoinaan Harjun työväenyhdistyksen johtokuntaan toimien useita vuosia yhdistyksen rahastonhoitajana.

Aputyöläinen Lydia Parviainen, Kymin rakennusosastolta, 8.10.55. Hän on syntynyt Jaalassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli jo 15-vuotiaana Voikan paperitehtaalalle ja sen jälkeen hän työskenteli mm. Voikan rakennusosastolla, puuhiomossa, puutarhassa ja ulkotyöosastolla. Kymin rakennusosastolle hän siirtyi v. 1949. Hän kuului aikoinaan Lotta-Svärd-yhdistykseen toimien sen muonitus- ja varusjaostoissa.

Puutarhuri Oskari Toikkanen, maatalousosastolta, 10.10.55. Hän on syntynyt Virolahdella. Jo nuorena hän antautui puutarha-alalle harjoitellen eri puutarhoissa, mm. kaksi vuotta Venäjällä. Vuosina 1923—24 hän kävi Lepaan puutarhakoulun. Sen jälkeen hän toimi kymmenen vuotta puutarhurina presidentti Relanderin omistamassa Pamppusaassa. Seuraavina toimipaikkoina olivat Ahveniston parantola, Helsingin kunnalliskoti ja Outokumpu Oy. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 16.2.43 kasvihuonepuutarhuriksi Keskuspuutarhaan ja on tässä toimesa edelleenkin. Hänet tunnetaan taitavana ammattimiehenä ja erikoisesti kukkaviljelijänä. Toikkanen on kuulunut Kuusankosken puutarhaseuran johtokuntaan vuodesta 1944 lähtien. Hän on saanut Suomen Puutarhaviljelijäin Liiton hopeisen ansiomerkin.

Hitsaaja Juho Väinö Lahtinen, Kymin korjauspajalta, 11.10.55. Hän on syntynyt Valkealassa. Heinäkuussa 1909 hän vajaan 15 vuoden ikäisenä tuli työhön Kymin ulkotyöosastolle. Oltuaan välillä vähän aikaa Valtion Rautateiden konepajalla hän tuli

v. 1918 uudelleen yhtiömme palvelukseen, sillä kertaa hitsaajaksi Kymin korjauspajalle, missä edelleenkin työskentelee. Palvelusvuosia on kertynyt jo yli 40. Lahtinen on ammatinsa taitava mies ja hänen suhteensa työhön on ollut varsin kiinteä. Hän kuului aikoinaan viitisen vuotta palokuntaan, mutta erosi siitä, kun ei työnsä takia voinut säännöllisesti osallistua sen toimintaan.

50-VUOTIAITA

Osastopäällikkö Bengt Zimmermann 26.9.55. Hän on syntynyt Turussa, tuli v. 1924 ylioppilaaksi Turun ruotsalaisesta reaalilyseosta ja valmistui v. 1928 insinööriksi Tekniska Läroverketista. Jo opiskeluaikanaan hän oli harjoittelijana Kymintehtaalla ja tuli 1.6.1928 vakinaisesti Kymin Oy:n palvelukseen Kymintehtaan höyryosastolle. Höyryalasta sitten muodostunutkin hänen elämäntehtävänsä. V. 1937 hänestä tuli Kymintehtaan ja v. 1941 Voikan höyryosaston päällikkö. Hän on valppaasti seurannut höyryalalla tapahtunutta nopeata kehitystä ja hänen johdolla tehtäillämme on höyryuudistuksia suoritettaessa sovellettukin tekniikan viimeisimpiä saavutuksia. Tuotantolaitosten höyryverkoston samoin kuin lämmitysverkoston suunnittelu on hänen työtään. Kun viime maailmansodan aiheuttaman tilanteen johdosta kivihiilen tuonti vaikeutui suuresti, ryhdyttiin v. 1941 Haukkasuolla hänen laatimiensa suunnitelmien mukaan nostamaan jälleen turvetta. Siitä lähtien Haukkasuon turvekoneistoa on täydennetty ja menetelmiä kehitetty, ja Haukkasuon turvetyömaasta onkin kehittynyt meidän oloissamme huomattava yritys. Maamme höyry- ja turveteollisuus on käyttänyt hänen asiantuntemustaan hyväkseen. Niinpä hän on toiminut useita vuosia Ekonon teknillisenä revisorina, kuuluu Suomen Turveteollisuusliiton ja Turveteollisuuden Työnantajaliiton hallituksiin ja on ollut mukana Teollisuuden Lämpöteknillisessä Kerkhossa sen perustamisesta alkaen. Hän on suorittanut opintomatkoja lukuisiin Euroopan maihin ja Yhdysvaltoihin. Viime vuonna hän osallistui Dublinissa pi-

Bengt Zimmermann.

Eino Nikkinen.

Niilo Telkkinen.

dettyyn kansainväliseen turvesymposiumiin ja piti esitelmän Haukkasuon turveteollisuudesta. Höyry kuuluu ins. Zimmermannin vapaa-ajankin harrastuksiin ja hän on seikkaperäisesti perehtynyt tehdaslaitostemme kattilahuoneiden ja kattiloiden monivaiheiseen historiaan. Häntä kiinnostavat myös postilaitoksen historia ja ennen kaikkea postimerkit. Hän kuuluu Suomen Filatelistiliiton hallitukseen ja on toiminut tuomarina sekä kansallisissa että kansainvälisissä postimerkinäyttelyissä ja -kilpailuissa. Hän on myös innokas valokuvaaja.

Aputyömies Eino Nikkinen, Kymin rakennusosastolta, 29.9.55. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1920 Kymin ulkotyöosastolle. Vuodesta 1926 lähtien hän on yhtäjaksoisesti työskennellyt eri osastoilla, mm. Kuusaan sahalla, Kymin paperitehtaalla, Kuusaan voimalaitosrakennustyömaalla ja Kuusaan paperitehtaalla sekä vuodesta 1953 lähtien Kymin rakennusosastolla.

Putkiseppä Aarne Viktor Heikkilä, Kymin korjauspaljalta, 3.10.55. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli yhtiömme palvelukseen v. 1921 Kuusaan sahalle. Työskenneltyään sen jälkeen lyhyitä aikoja eri osastoilla hän päätyi v. 1926 Kymin korjauspaljalle, mistä sitten tuli hänen vakinainen työpaikkansa.

Työnjohtaja Frans Niilo Telkkinen, Kymin ulkotyöosastolta, 4.10.55. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiömme palvelukseen 26.4.21 maalarinoppilaaksi Kymin rakennusosastolle, mistä tou-

kokuussa 1924 siirtyi Voikan rakennusosastolle. Oltuaan Voikkaalla viitisen vuotta hän palasi takaisin Kymintehtaalte lämmittäjäksi höyryosastolle. Työnjohtajaksi samalle osastolle hänet nimitettiin 1.12.43, ja vastaavaan toimeen Kymin ulkotyöosastolle hän siirtyi 10.9.49.

Sähköasentaja Lauri Valerius Andersson, Voikan sähköosastolta, 20.10.55. Hän on syntynyt Valkealassa. Päätettyään koulunkäyntinsä hän aloitti työskentelyn yhtiössämme 10.12.19 Voikan korjauspaljalla, mistä 28.3.21 siirtyi sähköosastolle palvellessiä edelleenkin. Hän on saanut yhtiön ansiomerkin 25-vuotisesta palveluksesta. Hänen työkenttäänsä ovat kuuluneet pääasiassa suurjänniteasennukset ja voimalaitosten kunnossapito. Andersson on innokas palokuntamies. Hän on kuulunut yli 30 vuotta Voikan Tehtaan Palokuntaan toimien nykyisin joukkueenjohtajana. Hänen harrastuksistaan mainittakoon talvikalastus, pilkkionginta. Kalamiehenä hän on ollut mukana myös kalastuskerhotoiminnassa aina Kuusankosken kerhon perustamisesta alkaen. Hän on saanut useita palkintoja kalastuskilpailuissa.

Sahanasettaja Eino Lindberg, Voikan puuhioimolta, 24.10.55. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 21.11.21 Voikan paperiosastolle. Oltuaan välillä rakennusosastolla ja korjauspaljalla hän siirtyi 25.3.32 Voikan puuhioimolle siirtolaitoksen hoitajaksi. Vuodesta 1945 lähtien hän on ollut sahanasettajana puuhioimon kuorimolla.

Lauri Andersson.

Eino Lindberg.

Aarne Stenström.

Juho Suominen.

Albert Heinikainen.

Rakennustyöläinen Aarne Stenström, Kymin rakennusosastolta, 30.10.55. Hän on syntynyt Lapträskissä ja tuli yhtiömme palvelukseen v. 1922 Kymin rakennusosastolle. Sen jälkeen hän työskenteli mm. Kymin raitiotie- ja ulkotyö- sekä Voikan uitto- ja rakennusosastoilla. V. 1936 hän tuli takaisin Kymin rakennusosastolle, missä on edelleenkin työssä.

Veturinlämmittäjä Juho Vilho Suominen, Kymin rautatieosastolta, 30.10.55. Hän on syntynyt Keuruulla ja tullut yhtiön palvelukseen 13.11.22 sukeltajan apumieheksi Voikan koskityömaalle, mistä siirtyi sekatyömieheksi Voikan rakennusosastolle. Oltuaan sen jälkeen vuoden verran Kuusaan selluloosatehtaalla kokoojakoneen hoitajan apulaisena hän muutti Voikkaalle nuoremaksi asentajaksi sähköosastolle. Työskenneltään sitten toistakymmentä vuotta muualla hän palasi 11.11.42 takaisin yhtiömme palvelukseen sekatyömieheksi Kuusaan voimalaitoksen rakennustyömaalle. Kymin ulkotyöosastolle hän tuli 16.1.46 purkajaksi, ja saman vuoden elokuun alusta lähtien hän on toiminut veturinpuhdistajana ja -lämmittäjänä Kymin rautatieosastolla. Suominen osallistumisesta yhteisiin rientoihin mainittakoon, että hän kuuluu jäsenenä Kuusankosken kunnanvaltuustoon sekä lukuisiin kunnallisiin lauta- ja johtokuntiin. SNS:n Kuusankosken osaston puheenjohtajana hän on ollut usean vuoden ajan. Lisäksi hän kuuluu paperityöntekijäin ammattiosaston johtokuntaan ja toimii nykyisin Kymin rautatieosaston luottamusmiehenä.

Purkaja Albert Heinikainen, Kymin ulkotyöosastolta, 30.10.55. Hän on syntynyt Kangasniemellä ja tullut yhtiön palvelukseen kesäkuussa 1927 purkajaksi ulkotyöosastolle. Oltuaan eri aikoina noin 7 vuotta työssä muualla hän palasi takaisin yhtiömme palvelukseen ulkotyöosastolle ja työskentelee siellä edelleenkin purkajana.

LEHTEMME SEURAAVA NUMERO

ilmestyy jo 1½ kuukauden kuluttua eli marraskuun 5. päivänä. Siihen tarkoitettut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään toimitukselle s y s k u u n l o p p u n m e n n e s s ä.

Kuusankosken tehtaitten kesämestaruuskilpailut

pidettiin elokuun 19 p:nä Voikan urheilukentällä. Kilpailuja suosi kaunis sää, mutta suorituspaikat olivat heikossa kunnossa, joten tulokset eivät muodostuneet miesten kuntoa vastaaviksi. Osanottajia oli yhteensä 44. Tulokset:

100 m juoksu: Ky—Kuu: 1) V. Peltola, korj., 11.4. 2) S. Kotilainen, s:n 12.3. — Voikka: 1) S. Jokimies, pap., 11.4. 2) V. Palonen, tal., 12.6.

400 m juoksu: Ky—Kuu: 1) V. Peltola, korj., 55.7. 2) L. Viljakainen, kloori, 60.7. — Voikka: 1) E. Knapp, korj., 55.6. 2) S. Jokimies, pap., 57.5. 3) V. Palonen, tal., 61.0.

1.500 m juoksu: Ky—Kuu: 1) L. Viljakainen, kloori, 4.32.0. 2) A. Arola, rak., 4.38.2. 3) V. Tolvanen, sähkö, 4.40.8. 4) U. Kiili, kloori, 4.41.6. — Voikka: 1) E. Knapp, korj., 4.30.4. 2) K. Kallonen, s:n, 4.32.0. 3) U. Juhonen, pap., 4.34.2. 4) A. Järvinen, raitiot., 4.49.0.

110 m aitaajuoksu (matalat aidat): Ky—Kuu: 1) S. Kotilainen, korj., 16.8. 2) K. Simonen, s:n, 16.9. 3) V. Tolvanen, sähkö, 16.9. 4) P. Hämäläinen, korj., 17.1. 5) E. Vitikainen, s:n, 17.5. — Voikka: 1) R. Pesu, sähkö, 18.8. 2) V. Palonen, tal., 19.0. 3) E. Aarnio, sähkö, 22.8.

Pituushyppy: Ky—Kuu: 1) P. Hämäläinen, korj., 602. 2) R. Aro, s:n, 599. 3) V. Tolvanen, sähkö, 548. — Voikka: 1) S. Jokimies, pap., 618. 2) E. Hieta, s:n, 572. 3) P. Kankahainen, pap., 550. 4) V. Palonen, tal., 523.

Korkeushyppy: Ky—Kuu: 1) R. Aro, korj., 170. 2) E. Seppälä, rak., ja K. Simonen, korj., 165. 4) S. Kivinen, höyry, 160. 5) V. Tolvanen, sähkö, 160. — Voikka: 1) A. Hämäläinen, sell., 165. 2) T. Hälikkä, korj., ja P. Kankahainen, pap., 155.

Kuulantyyntö: Ky—Kuu: 1) K. Takala, sell., 12.06. 2) E. Seppälä, rak., 11.90. 3) S. Kivinen, höyry, 11.80. 4) E. Nikulainen, rak., 11.35. 5) E. Niemi, spriit., 11.02. 6) M. Saarijärvi, tal., 10.85. 7) T. Leino, Ky pap., 10.69. 8) I. Niemi, rak., 9.90. — Voikka: 1) O. Topo, as.-os., 9.89. 2) V. Henttonen, rak., 9.80.

Kiekonheitto: Ky—Kuu: 1) I. Niemi, rak., 35.58. 2) E. Niemi, spriit., 31.37. 3) M. Saarijärvi, tal., 30.70. 4) T. Leino, Ky pap., 30.34. 5) E. Nikulainen, rak., 29.78. 6) P. Tuviala, Ky pap., 28.96. 7) K. Takala, sell., 26.55. — Voikka: 1) V. Henttonen, rak., 32.57. 2) A. Hämäläinen, sell., 25.82. 3) O. Topo, as.-os., 23.65.

4x200 m viesti: Ky—Kuu: Korjauspaja (P. Hämäläinen, S. Kotilainen, R. Aro ja V. Peltola) 1.40.6. — Voikka: Korjauspaja (P. Koste, V. Virtanen, E. Hieta ja E. Knapp) 1.42.6.

Yli 35-vuotiaitten 3-ottelu (100 m, kuula ja korkeus): Ky—Kuu: M. Saarijärvi, tal., 1107 pist. (14.4—11.02—140). — Voikka: 1) K. Aarnio, korj.,

Uimapromotiot

Uimamaisterien ja -kandidaattien vihkiminen suoritettiin elokuun 24 p:nä samanaikaisesti sekä Kuusankoskella että Voikkaalla. Kuusaalla oli promo-voitavia 74, joista maistereita 18 ja kandidaatteja 56, Voikkaalla taas ennätysmäärä eli 94, heistä maistereita 44 ja kandidaatteja 50. Promootoreina toimivat Sääksniemen uimalassa sosiaalitarkastaja Toini Iivanainen ja Kymenrannan uimalassa maisteri Veikko Talvi.

Uimamaistereiksi ja -kandidaateiksi vihittiin seuraavat:

KUUSANKOSKELLA

Uimamaisterit: Sirpa Backman, Leena Peuhu, Marja Rusi, Kaija Toivonen, Matti Haapasalo, Pertti Heinikainen, Timo Kastenieniemi, Erkki Kestola, Heikki Laakso, Kauko Laakso, Risto Lahtinen, Eino Laine, Timo Laine, Seppo Lakka, Keijo Lehtoranta, Olavi Martikainen, Jorma Mäkinen ja Jorma Rainamaa. — Kandidaatit: Margit Alén, Tuula Apajasaari, Hellevi Dahl, Leena Forsström, Helena Hannula, Aini Hautamäki, Anna-Liisa Heinonen, Aila Hinkuri, Raili Hämäläinen, Marjatta Hölsä, Soile Kajander, Ulla Kankare, Ulla Kettula, Oili Kilkki, Marja-Leena Lakka, Marja-Liisa Lallukka, Anita Lehtinen, Maisa Lehtonen, Oili Luoto, Leena Makkonen, Marja Mattila, Leena Nykänen, Virpi Orajärvi, Pirjo Pajari, Seija Pajari, Leena Palmu, Riitta Pesu, Seija Railo, Anna-Liisa Relander, Riitta Relander, Liisa Strandberg, Airi Vihavainen, Sirkka Väärälä, Vesa Aalto, Markku Aaltonen, Markku Arminen, Heikki Ekelund, Ossi Hartman, Veikko Heinikainen, Jorma Hietamies, Asko Kokkila, Teuvo Laakso, Raimo Lahtinen, Anssi Laurila, Kari Lehtipuu, Jouko Mäkinen, Erkki Nurminen, Jaakko Pohjantuli, Raimo Rainamaa, Pentti Roitto, Veikko Sahrman, Matti Sarkanen, Juhani Saulila, Paavo Toivonen, Lauri Tuuhela, Ossi Tuukkanen.

VOIKKAALLA

Primusmaisteriksi vihittiin Hannu Krzywacky, 27 äänen maistereiksi Sirpa Lehtinen, Leena Toivonen ja Raimo Karlsson, 18 äänen maistereiksi Helena Ahonen, Marja-Terttu Paavola, Marja-Liisa Vahteristo, Terttu ja Vuokko Heimonen, Liisa Roos, Anna-Liisa Salonen, Marja-Leena Ronkainen, Raili Nevalainen, Virpi Tammilehto, Juha Tenhunen, Markku Mäkelä, Pentti Mouhu, Antti Storhammar, Jorma Hilden ja Kari Blomberg sekä 9 äänen maistereiksi Anja-Liisa Tillanen, Seija Vilen, Seija Tommola, Marja Lehtinen, Tuula Jokela, Terttu Simola, Tuula Holm, Raija Mäkelä, Riitta Roos, Marketta Mäkelä, Auli Hirvi, Tuula Järvinen, Leila Järvinen, Anita Lehtinen, Ulla Pesu, Pertti Karlsson, Eero Haapanen, Lars Lönegren, Kalevi Spiring, Tapani Teräväinen, Antti Rämä, Jouko Kääriäinen, Juhani Lahtinen ja Jarmo Haapala.

Kandidaateiksi vihittiin Leila Nieminen, Milka Krzywacky, Tuula Wallin, Tuula Holm, Ulla Pesu, Seija Kallio, Riitta Tiilinen, Aili Koskinen, Hilka Salminen, Terttu Arvila, Maija-Liisa Aarnio, Raili Ronkainen, Liisa Mouhu, Arja Keppo, Armi Nyberg, Anneli Raatikainen, Aino Nyberg, Leila Järvinen, Marja-Leena Koskinen, Tuula Laine, Ilkka Uusitalo, Tarmo Vitikainen, Matti ja Markku Inkiläinen, Erkki Laaksonen, Risto Joutjärvi, Raine Ärling, Aarre Kärkkäinen, Kalevi Krzywacky, Kaarlo Lahtinen, Matti Lomperi, Risto Puolakka, Risto Nikula, Petteri Koskinen, Hannu Salminen, Mauri Jokela, Karl Lönegren, Erik Storhammar, Matti Forsell, Markku Hilden, Kari Laine, Tapani Joutjärvi, Markku Rämä, Leo Munne, Juhani Ahlgren, Muisto Sipilä, Pertti Sipilä, Kari Laine, Osmo Ukkonen ja Markku Sihvo.

Uimaopettajina ovat toimineet pääuimalassa Kaija Kola ja Miika Aranko, Sääksniemessä Anna-Liisa Vilén sekä Kymenrannassa Leila Pöyry ja Veikko Palonen.

906 pist. (14.4—8.25—140). 2) E. Aarnio, sähkö, 597 pist. (14.8—7.48—115).

15-vuotiaitten 60 m: Ky—Kuu: 1) K. Simonen, kulj., 8.6. 2) T. Korsberg, rak., 8.7. 3) V. Vesterinen, s:n, 9.8. 4) M. Inkiläinen, s:n, 9.9. — Voikka: 1) O. Leivo, korj., 8.7. 2) J. Rautjärvi, sos.-os., 8.9. 3) I. Åkerblom, rak., 9.3.

15-vuotiaitten pituus: Ky—Kuu: 1) K. Simonen, kulj., 467. 2) V. Turkki, Ky pap., 465. 3) T. Korsberg, rak., 457. 4) Vesterinen, s:n, 413. 5) M. Inkiläinen, s:n, 378. — Voikka: 1) O. Leivo, korj., 470. 2) J. Rautjärvi, sos.-os., 460. 3) I. Åkerblom, rak., 380.

Välittömästi kilpailujen päätyttyä valittiin yhtymän mestaruuskilpailuihin 28.8. Kuusankoskella seuraavat joukkueet:

Kymin—Kuusankosken tehtaas: 110 m aitajuoksuun S. Kotilainen ja K. Simonen, 1500 m juoksuun L. Viljakainen ja A. Arola, pituushyppyyn P. Hämäläinen ja V. Peltola, korkeushyppyyn R. Aro ja E. Seppälä, kuulantönttöön K. Takala ja E. Seppälä, kiekonheittoon I. Niemi ja E. Niemi sekä ruotsalaisviestiin R. Aro, P. Hämäläinen, S. Kotilainen ja V. Peltola.

Voikan tehtaas: 110 m aitajuoksuun R. Pesu ja V. Palonen, 1500 m juoksuun E. Knapp ja K. Kallonen, pituushyppyyn S. Jokimies ja E. Hieta, korkeushyppyyn A. Hämäläinen ja P. Kankahainen, kuulantönttöön O. Topo ja P. Kossila, kiekonheittoon V. Henttonen ja T. Pöhlö sekä ruotsalaisviestiin P. Koste, E. Hieta, S. Jokimies ja E. Knapp.

Kävelyharrastuskilpailut

KYMIN—KUUSANKOSKEN TEHTAITTEN

kävelyharrastuskilpailussa suoritettiin käyntejä yhteensä 2819 (edellisenä vuotena 2771) ja jakautuivat ne kohteittain seuraavasti: Ahola 823 (352), Eerola 621 (339), Sääksniemi 509 (383), Pukkisaari 461 (652), Nauhanaho 366 (509) ja Hiihtomaja 30 (25). Kortteja palautettiin kaikkiaan 105 (124) ja 5:n arvan tuloksen saavutti 28 (25) osanottajaa. Parhaat tulokset:

Naiset: 1) Aune Nieminen, ulkotyöos., 323 km. 2) Liisa Puolakka, Ky.pap., 318. 3) Hilda Toivonen, spriitehdas, 316. 4) Vilma Siro, päälaboratorio, 311. 5) Elli Tuukkanen, talousos., 310. 6) Leni Mäenpää, Ky.pap., 241. 7) Kirsti Pytkäinen, konttori, 207. 8) Oili Salenius, päälaboratorio, 204. 9) Kerttu Virtanen, päälaboratorio, 201. 10) Seija Puolakka, Ky.korj., 195.

Palveluksessa olevien vaimot: 1) Mirja Rusi, talousos., 538 km. 2) Edith Ollila, sell., 444. 3) Maria Laitinen, sell., 384. 4) Aino Seppälä, saha, 320. 5) Laina Laukas, Kuu.pap., 300. 6) Ellen Pallaskallio, rak.os., 219. 7) Elvi Ahonen, ulkotyöos., 201. 8) Tyyne Sihvonen, kulj.os., 163. 9) Maiju Harlin, Ky.korj., 155.

Miehet: David Rusi, talousos., 663 km. 2) Urho Kiili, klooritehdas, 406. 3) Leevi Ollila, sell., 349. 4) Teuvo Tuomi, Ky.pap., 348. 5) Emil Laitinen, sell., 334. 6) Torsten Nieminen, rak.os., 333. 7) Olli Suurmäki, Ky.pap., 313. 8) Esko Honni, sell., 313. 9) Pertti Tuviala, Ky.pap., 304. 10) Alpo Arola, rak.os., 303. 11) Aimo Hakkarainen, klooritehdas, 301. 12) Pentti Laakso, Ky.korj., 301.

Tytöt 7—11 v.: 1) Helena Rusi, talousos., 447 km. 2) Marja Rusi, talousos., 316. 3) Pirjo Kallio, sell., 159. 4) Leena Seppälä, saha, 109.

Tytöt 12—17 v.: 1) Sirkka Puolakka, Ky.pap., 372 km. 2) Sinikka Roitto, klooritehdas, 240. 3) Nelly Sihvonen, kulj.os., 202.

Pojat 7—11 v.: 1) Pentti Roitto, klooritehdas, 320 km. 2) Reijo Laukas, Kuu.pap., 308. 3) Kari Seppälä, saha, 121. 4) Ossi Tuukkanen, talousos., 114.

Pojat 12—17 v.: 1) Risto Puolakka, Ky.pap., 464 km. 2) Tapio Rusi, talousos., 329. 3) Markku Tuviala, rak.os., 314. 4) Jorma Sihvonen, kulj.os., 311.

TyP:n suorittaman arvonnän perusteella osuivat lomapalkinnot seuraaville:

Naiset: Kirsti Pekkola, konttori, Aili Kaartinen, konttori, Oili Salenius, päälaboratorio, Seija Puolakka, Ky.korj., ja Hilda Toivonen, spriitehdas. Varalle: Aili Hänninen, klooritehdas, Fanny Kukkola, rak.os., ja Kerttu Virtanen, päälaboratorio. — Miehet: Leevi Ollila, sell., Esko Honni, sell., Pertti Tuviala, Ky.pap., Teuvo Tuomi, Ky.pap., Lauri Koskipuro, spriitehdas, Aimo Hakkarainen, klooritehdas, Arvi Utunen, sell., ja Reijo Mauno, rak.os. Varalle: Leo Viljakainen, klooritehdas, Rauno Lakka, Ky.korj.,

ja Torsten Nieminen, rak.os. — Palveluksessa olevien vaimot: Edith Ollila, sell., Minna Miikkulainen, rak.os., ja Maiju Harlin, Ky.korj. Varalle: Lempi Kilkki, ulkotyöos., ja Aili Lehtinen, klooritehdas.

VOIKAN TEHTAITTEN

kävelyharrastuskilpailu jäi alkukesän huonojen ilmojen takia odotettua heikommaksi. Majakäyntejä kertyi yhteensä 2.154 vastaavan määrän oltua viime vuonna kolmen tuhannen paikkeilla. Parhaat tulokset olivat seuraavat:

Miehet: 1) Pauli Vehmassalmi, sell., 628 km. 2) Urho Juhonen, pap., 392. 3) Anssi Joutjärvi, pap., 345. 4) Erkki Knapp, korjauspaja, 332. 5) Väinö Lehtinen, korjauspaja, 322. 6) Lasse Knapp, pap., 320. 7) Kaarlo Koskinen, puuhiomo, 312. 8) Viljo Erkkilä, varasto, 312. 9) Kalevi Palander, puuhiomo, 305. 10) Aimo Koikkalainen, sell., 304. 11) Eino Puranen, rak.os., 300. 12) Armas Ruippo, pap., 300. 13) Mauri Paljakka, sell., 300.

Naiset: 1) Eila Puljava, karbidi, 362 km. 2) Anneli Inkeroinen, pap., 210. 3) Raili Turkkila, rak.os., 204. 4) Virpi Rantanen, pap., 114. 5) Aune Peltola, talousos., 112.

Palveluksessa olevien puoliset: 1) Lahja Sulkanen, puuhiomo, 312 km. 2) Aili Koskinen, puuhiomo, 312. 3) Toini Wass, ulkotyöos., 300. 4) Greta Nyman, pap., 268. 5) Helmi Ojamies, sell., 230.

Pojat 7—11 v.: 1) Jorma Seluska, Sampo, 412 km. 2) Heikki Viitamaa, puuhiomo, 216. 3) Harri Paavola, puuhiomo, 100.

Pojat 12—17 v.: 1) Unto Pöyhönen, pap., 464 km. 2) Risto Tillanen, ulkotyöos., 462. 3) Keijo Erlin, korjauspaja, 416. 4) Kari Vähänen, karbidi, 180.

Tytöt 7—11 v.: 1) Pirkko Koskinen, puuhiomo, 336 km. 2) Eeva-Kaarina Sulkanen, puuhiomo, 312. 3) Pirkko Sulkanen, puuhiomo, 300. 4) Terttu Simola, kulj.os., 300. 5) Raili Ronkainen, kulj.os., 204.

Tytöt 12—17 v.: 1) Raili Silvonon, puuhiomo, 360 km. 2) Anja Tillanen, ulkotyöos., 356. 3) Tuula Laalo, rak.os., 312. 4) Tuula Jokela, pap., 300. 5) Marja-Leena Ronkainen, kulj.os., 228.

Lomapalkintojen arvonnassa, johon pääsivät mukaan kaikki vähintään 50 km kävelleet, jakautuivat lomamatkukset seuraaville:

Miehet: Pauli Vehmassalmi, sell., Mauri Paljakka, sell., Teuvo Paavola, puuhiomo, Urho Juhonen, pap., Heikki Järvinen, korj., Aimo Koikkalainen, sell., ja Eino Peltola, talousos. Varalle: Armas Ruippo, pap., ja Lasse Knapp, pap. — Naiset: Raili Turkkila, rak.os., ja Eila Puljava, karbidi. Varalle: Virpi Rantanen, pap., ja Terttu Tikkanen, sähkö. — Palveluksessa olevien puoliset: Irja Palander, puuhiomo, ja Lahja Sulkanen, puuhiomo. Varalle Toini Wass, ulkotyöos., ja Helmi Ojamies, sell.

Yhtymämme kesämestaruuskilpailuissa

Kymintehdas—Kuusankoski voitti 6-ottelun ja naisten lentopallon, Voikka ruotsalaisviestin

Uusi yhtymän ennätys 110 metrin aitajuoksussa

Yhtymämme 14. kesämestaruuskilpailut pidettiin elokuun 27.—28. p:nä Kuusankoskella Kymin—Kuusankosken tehtaitten huolehtiessa järjestelypuolesta. Kisoja suosi kaunis aurinkoinen sää, eikä sunnuntainen muutaman minuutin kestänyt kuuro sade ainaakaan pahemmin päässyt tahtia haittaamaan.

Kilpailujen ohjelmassa olivat tällä kertaa miesten lajeina 110 m aitajuoksu (matalat aidat), kiekonheitto, korkeushyppy, 1500 m juoksu, kuulantöytä ja pituushyppy, jotka kuuluivat tehtaitten väliseen 6-otteluun, sekä ruotsalaisviesti. Naisten yleisurheilulajit oli yhä vähäisemmäksi käyneen osanoton takia jätetty pois ja tilalle otettu lentopallo, mikä osoittautikin erittäin onnistuneeksi toimenpiteeksi.

Osanottajia olivat 6-otteluun lähettäneet Juantehdas, Kymintehdas—Kuusankoski, Salo ja Voikka täyden joukkueen eli kaksi edustajaa kuhunkin lajiin. Högforsilta puuttui toinen edustaja 1.500 m juoksusta ja Hallalta molemmat edustajat kummastakin juoksusta sekä toinen edustaja korkeushypyssä. Kouvolan Kirja- ja Kivipainon edustus supistui yhteen kuulantöytänsä. Ruotsalaisviestissä oli mukana neljä joukkuetta ja naisten lentopallossa viisi.

Kilpailut aloitettiin välittömästi alkumarssin ja sos.pääll. Ake Launikarin tervehdyspuheen jälkeen. Ensin suoritettiin 110 m aitajuoksun alkukilpailu, jonka neljästä erästä selviytyivät aikojen perusteella loppukilpailuun S. Kotilainen ja K. Simonen Ky—Kuu, A. Brusin Hö, V. Palonen ja M. Kääpä Vo sekä H. Huusko Ju. Loppukilpailun voitti odotetusti Kotilainen saavuttaen samalla uuden yhtymän ennätyksen tuloksella 15.8, joka on 0.2 sek. parempi Ky—Kuu:n M. Rämän nimissä ollutta entistä ennätystä.

Kiekonheitossa vei mestaruuden Verlasta Kymintehtaalte muuttanut I. Niemi, joka alkukilpailun jälkeen oli 5:nnellä tilalla. Voittotuloksensa hän tekaisi loppukilpailun toisella heitolla. Entinen mestari Rämä ei ollut mukana.

Korkeushypyssä uusi Ky—Kuu:n Risto Aro mestaruutensa tuloksen ollessa sama kuin viime vuonnakin eli 175 sm. Hän oli muuten nytkin ainoa, joka ylitti tämän korkeuden.

1.500 m juoksussa, joka vuorottelee 3.000 m juoksun kanssa, oli osanottajien joukko sikäli muutunut, että toissa vuonna mukana olleista nähtiin lähtöviivalla nyt vain Voikan E. Knapp. Silloin hän sijoittui 5:nneksi, mutta tässä uudet kasvot saaneessa porukassa hän oli aivan ylivoimainen.

Kuulantöyännössä korjasi mestaruuden toistamiseen Ky—Kuu:n E. Seppälä.

Pituushypyssä kaivattiin viime vuoden kärke miehiä, Ky—Kuu:n M. Lampista ja Högforsin E. Leskistä, joista Lampinen hyppäsi silloin 707 sm ja Leskinenkin pääsi 695. Nyt tuli mestariksi Voikan S. Jokimies, mutta Hallan T. Kärkkäiselle noteerattiin sentilleen sama tulos, 662 sm, jonka edellinen saavutti alkukilpailun toisella ja jälkimmäinen ensimmäisellä hypyllään. Kun Jokimies myös loppukilpailussa ponkaisi 662, sai hän mestaruuden nimiinsä.

Ruotsalaisviestiin osallistui, kuten mainittu, neljä joukkuetta. Näistä Ky—Kuu:n esitys muodostui tavallaan dramaattiseksi, sillä toisen viestinviejän saavuttua vaihtopaikalle ei siellä näkynytkään kolmatta miestä, joten kymintehtalaisten osalta juoksu päättyi siihen. Voikka oli jo silloin johdossa ja voittikin sitten ylivoimaisesti tuloksen lähennellessä vuodelta 1939 peräisin olevaa yhtymän ennätystä.

Tehtaitten välisen 6-ottelun voitti Kymintehdas—Kuusankoski kolmannen kerran perätyksen saavuttaen mestaruuden myös naisten lentopallossa, joka nyt oli ohjelmassa ensimmäisen kerran.

Palkintojen jako tapahtui kentällä välittömästi kunkin lajin päätyttyä. Sen suoritti Kuusankosken tehtaitten isännöitsijä C. Cedercreutz liikuntaneuvoja R. Vallealan avustamana.

Kun kilpailut oli saatu onnelliseen päätökseen, kokoonnuttiin yhteiseen ruokailuun ammattikoululle, jossa sos.pääll. Launikari kohdisti yhtiön puolesta kiitoksen sanoja kaikille mukana olleille.

Kisoista otetut kuvat eivät ehtineet lehtemme tähän numeroon, joten ne julkaistaan marraskuun 5. päivänä ilmestyvässä numerossa.

TULOSLUETTELO

110 m aitajuoksu

Alkukilpailu: 1) S. Kotilainen Ky—Kuu 16.1 (14 pist.). 2) K. Simonen Ky—Kuu 16.2 (13). 3) A. Brusin Hö 17.6 (12). 4) V. Palonen Vo 18.2 (11). 5) M. Kääpä Vo ja H. Huusko Ju 18.3 (9.5). 7) E. Meri Hö 18.9 (8). 8) P. Lindqvist Sa 19.2 (7). 9) A. Laiho Sa 19.9 (6). 10) R. Ahonen Ju 21.0 (5).

Loppukilpailu: 1) S. Kotilainen Ky—Kuu 15.8 (uusi yhtymän ennätys). 2) K. Simonen Ky—Kuu 16.2. 3) A. Brusin Hö 17.5. 4) V. Palonen Vo 18.0. 5) M. Kääpä Vo 18.0. 6) H. Huusko Ju 18.5.

Kiekonheitto

Alkukilpailu: 1) V. Henttonen Vo 33.80 (14 pist.). 2) T. Vanhala Ha 33.17 (13). 3) K. Isaksson Hö 33.08 (12). 4) E. Niemi Ky—Kuu 32.91 (11). 5) I. Niemi Ky—Kuu 31.82 (10). 6) T. Pöhlö Vo 30.50 (9). 7) V. Virtanen Ha 29.96 (8). 8) A. Karanen Sa 29.68 (7). 9) M. Jousisto Hö 27.89 (6). 10) R. Ahonen Ju 27.70 (5). 11) O. Ruotsalainen Ju 27.55 (4). 12) R. Koskinen Sa 27.02 (3).

Loppukilpailu: 1) I. Niemi Ky—Kuu 35.47. 2) K. Isaksson Hö 34.41. 3) T. Vanhala Ha 34.39. 4) V. Henttonen Vo 33.80. 5) E. Niemi Ky—Kuu 32.91. 6) T. Pöhlö Vo 30.50.

Korkeushyppy

1) Risto Aro Ky—Kuu 175 (14 pist.). 2) E. Seppälä Ky—Kuu 170 (13). 3) T. Peltola Hö 165 (12). 4) A. Hämäläinen Vo ja A. Roininen Hö 165 (10.5). 6) M. Nurmi Sa ja A. Laiho Sa 155 (8.5). 8) P. Kankahainen Vo ja V. Virtanen Ha 150 (16.5). 10) H. Huusko Ju 145 (5). 11) O. Ruotsalainen Ju 140 (4).

1.500 m juoksu

1) E. Knapp Vo 4.20.8 (14 pist.). 2) L. Viljakainen Ky—Kuu 4.27.0 (13). 3) K. Kallonen Vo 4.27.8 (12). 4) P. Kallio Sa 4.30.0 (11). 5) I. Issukka Ju 4.32.0 (10). 6) A. Arola Ky—Kuu 4.35.0 (9). 7) H. Berg Hö 4.36.0 (8). 8) H. Wigelius Sa 4.44.0 (7). 9) P. Roininen Ju 5.33.2 (6).

Kuulantytöntö

Alkukilpailu: 1) E. Seppälä Ky—Kuu 12.61 (14 pist.). 2) K. Isaksson Hö 12.04 (13). 3) T. Vanhala Ha 11.95 (12). 4) E. Kossila Kouvolan Kirja- ja Kivipaino 11.52 (11). 5) K. Takala Ky—Kuu 11.51 (10). 6) T. Kärkkäinen Ha 11.38 (9). 7) V. Juutila Hö 11.23 (8). 8) P. Kossila Vo 10.80 (7). 9) O. Topo Vo 10.41 (6). 10) A. Karanen Sa 10.40 (5). 11) T. Lindholm Sa 9.51 (4). 12) O. Ruotsalainen Ju 9.00 (3). 13) R. Ahonen Ju 8.90 (2).

Loppukilpailu: 1) E. Seppälä Ky—Kuu 12.73. 2) K. Isaksson Hö 12.14. 3) T. Vanhala Ha 11.95. 4) K. Takala Ky—Kuu 11.90. 5) E. Kossila Kouvola 11.52. 6) T. Kärkkäinen Ha 11.38.

Pituushyppy

Alkukilpailu: 1) S. Jokimies Vo ja T. Kärkkäinen Ha 662 (13.5 pist.). 3) A. Roininen Hö 630 (12). 4) P. Hämäläinen Ky—Kuu 627 (11). 5) V. Peltola Ky—Kuu 616 (10). 6) V. Juutila Hö 592 (9). 7) V. Virtanen Ha 536 (8). 8) P. Roininen Ju 524 (7). 9) H. Huusko Ju 522 (6). 10) P. Lindqvist Sa 520 (5). 11) R. Koskinen Sa 497 (4).

Loppukilpailu: 1) S. Jokimies Vo 662. 2) T. Kärkkäinen Ha 662. 3) A. Roininen Hö 630. 4) P. Hämäläinen Ky—Kuu 630. 5) V. Peltola Ky—Kuu 616. 6) V. Juutila Hö 592.

Kymintehdas — Kuusankoski yhtymämme jalkapallomestariksi

Tämänvuotisiin yhtymämme jalkapallomestaruuskilpailuihin osallistui 5 joukkuetta, nimittäin Halla, Högfors, Kymintehdas—Kuusankoski, Salo ja Voikka. Kaikkiaan jouduttiin suorittamaan 10 ottelua, jotka päättyivät seuraavasti: Salo—Högfors 6—2, Högfors—Halla 8—2, Halla—Salo 9—3, Ky-Kuu—Halla 5—2, Voikka—Halla 3—3, Ky-Kuu—Voikka 3—3, Voikka—Högfors 10—1, Ky-Kuu—Salo 6—1, Ky-Kuu—Högfors 11—2 ja Voikka—Salo 4—0. Kuten huomataan, oli viimevuotisen mestarin Voikan otteluissa Hallaa ja Ky-Kuuta vastaan tuloksena tasapeli, mutta kun Ky-Kuu voitti Hallan, pääsi se pisteen edelle Voikkaa saaden mestaruuden nimiinsä. Voittaneessa joukkueessa pelasivat Heikki Ylikangas, Paavo Vesalainen, Tenho Kähärä, Matti Frilander, Reino Väärälä, Uuno Ruippo, Pentti Pasanen, Pauli Peuhu, Matti ja Teppo Frimodig, Pentti Kuronen, Erkki Aranko ja Rauno Ähring.

Kuvan mestarijoukkueesta julkaisemme lehtemme seuraavassa numerossa.

Tehtaitten välinen 6-ottelu

1) Kymintehdas—Kuusankoski 142 pist. 2) Voikka 113 pist. 3) Högfors 110.5 pist. 4) Salo 76 pist. 5) Halla 70 pist. 6) Juantehdas 66.5 pist. 7) Kouvolan Kirja- ja Kivipaino 11 pist.

Ruotsalaisviesti

1) Voikka (P. Koste, S. Jokimies, E. Hieta ja E. Knapp) 2.07.7. 2) Salo 2.15.6. 3) Högfors 2.17.0.

Naisten lentopallo

Högfors—Salo 2—1 (14—16, 15—13, 15—3), Kymintehdas—Juantehdas 2—0 (15—6, 15—2), Högfors—Voikka 2—0 (15—6, 15—3), Salo—Juantehdas 2—0 (15—9, 15—7), Kymintehdas—Högfors 2—0 (15—9, 15—0), Voikka—Salo 2—0 (15—12, 15—6), Kymintehdas—Voikka 2—0 (15—6, 15—5).

Loppuottelu: Kymintehdas—Högfors 2—1 (9—15, 15—1, 15—6). Voittanut joukkue: Terttu Niemi, Seija Saastamoinen, Kaija Mäntylä, Liisa Okka ja Marita Ellonen.

TALVIMESTARUUSKILPAILUT HALLASSA

Kilpailujen yhteydessä pidetyssä tehtaitten urheiludustajain kokouksessa päätettiin seuraavat talvimestaruuskilpailut antaa Hallan Tehtaitten järjestettäväksi. Mikäli niitä syystä tai toisesta ei voida Hallassa pitää, lupautui Voikka ryhtymään kilpailujen isännäksi.

Juantehdasta sanoin ja kuvin

"Kuopion takana", Gustaf von Numersin hupainen komedia, esiintyy enää harvoin parrasvaloissa, mutta sen nimi on jäänyt elämään eräänlaisena etäisyyttä osoittavana siivekkäänä sanontana ainakin eteläisen Suomen asukkaan ajatusmaailmassa. Kuopion takana — sehän on siellä jossakin Savon syvimässä sydämessä, latvavesien varsilla, melkein kuin menneessä ajassa, tuumailee omahyväinen etelän ihminen.

Ja onhan sinne matkaa, sen totesimme käydesämme Kuopion takana Juantehtaalla. Nykyajan kulkuneuvoilla, "lentävällä kalakukolla" ja nopealla Mercuryllä, matka tosin taittuu nopeasti, mutta etäisyyden tuntu silti säilyy. Sen sijaan jos tuohon

etäisyyden käsitteeseen on sisältynyt vaikkapa vain alitajuisesti joitakin väheksyviä ajatuksia, ne kari-sevat nopeasti matkan edistyessä. Maisemat järvi-neen, komeine kaarisiltoineen ja vaaroineen lumoa-vat matkailijan. Siellä täällä tulee savolainen kylä vastaan. Talot ovat hajallaan peltojensa ja niitty-jensä keskellä. Silmäänpistävää on siisteys ja luon-tainen kauneudentaju, mikä on ohjannut asukasta talonpaikan valitsemisessa ja pihatanhuansa sommit-telemisessä. Luonnonvarainen ja suomalainen kult-tuurimaisema ovat tuollaisessa näkymässä sulautu-neet yhteen.

Tuntuu omituiselta kuvitella tällaiseen puhtas-veriseen maalaismaisemaan tehdasta meluisine työn äänineen, savupiippuineen ja pillinpuhalluksineen. Siksi valtaakin Juantehdasta lähestyvän vieraan eräänlainen jännitys. Onko vastakohta suurikin? Miltä vaikuttaa teollisuuslaitos tällaisessa neitseelli-ssä maisemassa?

STRÖMSDAL

17 46

JUANTEHDAS

Mutta jännitys osoittautuu aiheettomaksi. Tehdaskylä avautuu tulijan eteen leppoisaan näkymänä. Tehtaan äänet kuuluvat vaimeina ja pilli puhalttaa — tekisi mieli sanoa — noin niin kuin savolaisittain. Tehdas ei ole tullut tänne Juankosken partaalle äkkiänsä ja väkivaltaisista otteista, vaan sen menneisyys ulottuu yli kahden vuosisadan taakse. Juantehtas onkin yhtiömme teollisuulaitoksista ylivoimaisesti vanhin ja sen pitkä ikä kuvastuu myös tehdasmaisesta monin tavoin. Se ei ilmene kuitenkaan minään rappeutuneisuutena, vaan menneisyyden muistoista on pidetty hyvää huolta. Suuri hirsinen "rautamakasiini", jonka harjalla komeilee vanhan ruukin soittokello, seisoo jyrkänä konttorirakennuksen vieressä. Lähistöllä sijaitseva pyörökaari-ikkunainen, tiilinen entinen valimorakennus edustaa kauniilla tavalla vanhaa tehdasarkkitehtuuria. Padon alapuolelta kohottautuu esiin entinen masuunirakennus. Kaikille näille, samoin kuin eräille muillekin ruukin aikaisille tehdasrakennuksille on keksitty sopivaa käyttöä, mutta siten, ettei niiden vanhahtava sävy ole millään tavoin häiriytynyt. Pukkikallion ympärillä leviävän aukion yhdellä sivulla kyyköttävät pitkät ja matalat rakennukset, jotka periytyvät kaukaa viime vuosisadan puolelta.

Ne on maalattu punaisiksi kuten ylipäänsä vanhan ruukin aikaiset asumukset. Mistään ei tapaa yhteensulottua, sikin sokin syntynyttä taloryhmää, jollaiset ikävällä tavalla rumentavat usean vanhan tehtaan ympäristöä. Sekä vanha että uusi on sijoitettu väljästi vaikuttaen siten harkitusti ja hyvin suunnitellulta.

*

Juantehtaasta puhuttaessa voidaan ilman liioittelun tuntua sanoa, että sillä on historiaa takanaan. Se sisältää oman lukunsa maamme rautaruukkien historiassa. Sen tehtävänä on ollut järvimalmin jalostaminen kaukana Savon sydämessä. Kysymys ei kylläkään ollut mistään uudesta löydöstä, sillä kotiteollisuusmaisesti oli Juankosken ympäristövesien malmia jalostettu raudaksi jo ammoisista ajoista asti. Mutta silti ruukin perustaminen niin kauas melkein tietttömiä taipaleiden taakse on ollut mielikuvituksen rohkeaa yritystä. Eikä ruukilta tietenkään puuttunut vaikeuksia, mutta toisaalta se ei päässyt sammumaankaan, ja kun tehdas tämän vuosisadan puolelta tullessa löysi uuden tehtävän, puun jalostamisen, tarjoutui tälle uudelle teollisuudelle erinomainen pohja ponnistaa rautaruukin luomasta maaperästä. Jonkin aikaa molemmat teollisuudenalat

Viereisellä sivulla: Juantehtaan yhtenäinen tehdaskokonaisuus kuvattuna kosken vastapäiseltä rannalta.

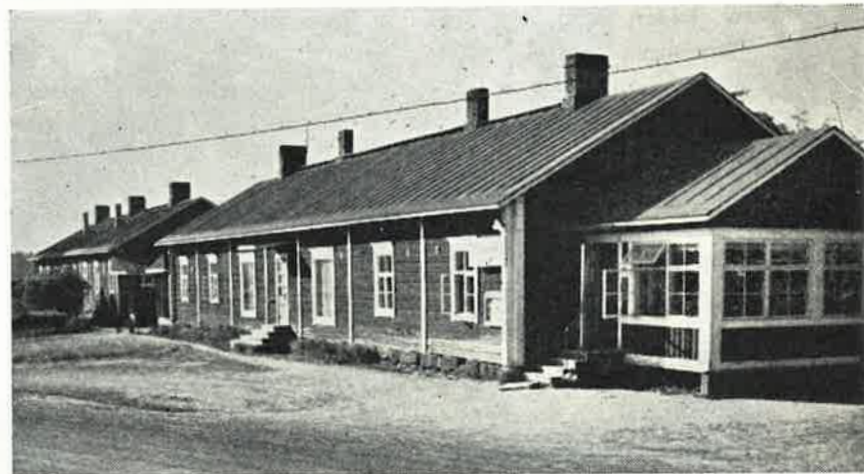
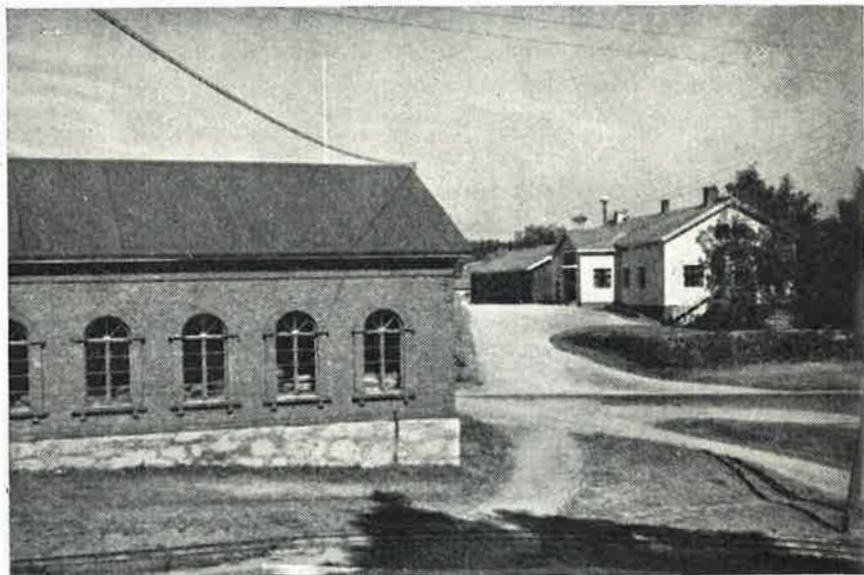
Tällainen leppoisa idylli avautuu katsojan eteen aivan tehtaan tuntumassa padon yläpuolella. Valkoisessa rakennuksessa sijaitsee tehtaan konttori.

elivät ja toimivat rinnakkain, kunnes nelisenkymmentä vuotta sitten Juantehtaasta tuli yksinomaan puunjalostustehdas.

*

Eräässä suhteessa Juantehtaan sijainti on ihanteellinen. Se on suurten metsien keskellä, raaka-aineensa ääressä. Nilsin reittiä myöten voidaan uittaa tehtaalle puuta aina Kainuusta saakka, ja autokuljetuksen kehittyessä on luonnollinen hankinta-alue laajentunut muuallekin päin tehtaan ympäristöön. Vesistö tarjoaa Juantehtaan erään toisenkin suuriarvoisen edun. Vuotjärvestä tehtaalle laskeva vajaan kilometrin pituinen virta pysyy suurelta osalta talvipakkasillakin sulana soveltuen siten hiomopuiden varastopaikaksi. Sen tähden puita ei nostetakaan maalle talvivarastoon, päinvastoin autokuljetuksellakin tuodut hiomopuut varastoidaan tähän virtaan.

Tietenkin välttämätön luonnon suoma etuisuus on itse koski, jossa on putousta yli seitsemän metriä. Mutta samalla tämä koski kätkee itsensä Juantehtaan akilleen kantapäähän. Latvavesien tapaan veden määrä vaihtelee vesistössä suuresti. Kevättulvien aikana sitä on monin verroin yli tarpeen, mutta vähävetisinä aikoina sen sijaan joutuu tehdas käymään ainoastaan osittaisella teholla. Lukuisat ovat ne kerrat, jolloin vesimittarin numeroita on tarkasteltu huolestuneina. Veden vuotuisessa kierrossa on kaksi huippua ja kaksi laaksonpohjaa. Kevättulvat saavuttavat huippunsa tavallisesti touko-kesäkuun taitteessa, minkä jälkeen vesi alkaa jyrkänpuoleisesti laskea saavuttaen minimin syyskuussa. Siitä lähtien syyssateet saavat aikaan edellistä pienemmän nousun, joka saavuttaa huippunsa joulukuussa. Sen jälkeen seuraa uusi ja kaikkein huolestuttavin veden väheneminen maalisi- ja huhtikuun muodostuessa vaikeimmiksi. Keskimääräinen huippu on vähän yli 125 m³ sekunnissa ja minimi vain kymmenen kuutiota. Määrät saattavat kuitenkin suuresti vaihdella. Niinpä viime kevättulvan aikana mitattiin 218 m³ ja onpa viety kirjoihin joskus aikaisemmin 230 m³, pienimpänä tulok-

sena taasen vain 1,5 m³. Kun tehdas voi käyttää hyväkseen vettä 50 m³ sekunnissa, merkitsee tämä sitä, että runsaan veden aikana huomattava osa ryöppyä avoimista sulkupoorteista, kun taasen melkoisen osan vuotta vettä ei ole läheskään riittävästi. Viime vuosina on tosin talvikuukausien aikana saatu Lastukosken kanavan kautta juoksuttaa Syvärintjärvestä Vuotjärveen 10 m³ sekunnissa, mikä on jonkin verran parantanut tilannetta.

Tervetullut uudistus on niin ikään viime vuonna asennettu höyryturpiini. Sen avulla kehitetään matalan veden aikana tehtaan tarvitsema sähkövoima, ja tehtaan vesivoimalaitos, joka käyttää vettä 10 m³ sekunnissa, voidaan pysäyttää. Siten parannetaan tilannetta hiomon kohdalta, jonka tuotantoa veden puute aina kipeimmin koskee.

*

Mainitsimme jo tehtaan maantieteellisen aseman edullisesta puolesta, raaka-aineen läheisyydestä. Mutta tuolla sijainnilla on myös heikko puolensa. Vientisatamat ovat satojen kilometrien päässä ja kulkuyhteydet hankalat. Ennen ensimmäistä maailmansotaa hioke- ja kartonkimarkkinoiden ollessa idässä päin tehtaan tuotteet rahdattiin sulan veden

aikana Savon perinteellistä kauppatieä Saimaan vesistöä ja kanavaa myöten Viipuriin ja Uuraaseen. Sitten on vientisatamiin hakeuduttu toisia teitä.

Toukokuun puolivälistä marraskuun alkupuolelle saakka uljas Untamo kuljettaa tuotteet Mikkelin Saksalan satamaan, josta juna vie ne lastaus-satamaan. Tällä matkalla tavara joutuu monen käsittelyn kohteeksi: tehtaalla pikkujunaan, Karjalankoskella Untamoon ja proomuun, Saksalassa varastoon, josta rautatievaunuun ja vihdoin valtamerilivaan. Talvikautena, joka käsittää runsaan puoli vuotta, tuotteet kuljetetaan kuorma-autoilla Siilinjärven asemalle. Matkaa Juantehtaalta Siilinjärven asemalle kertyy viisi peninkulmaa ja tehtaan autot — luvultaan viisi — tekevät tuon matkan normaaloissa kahdesti päivässä.

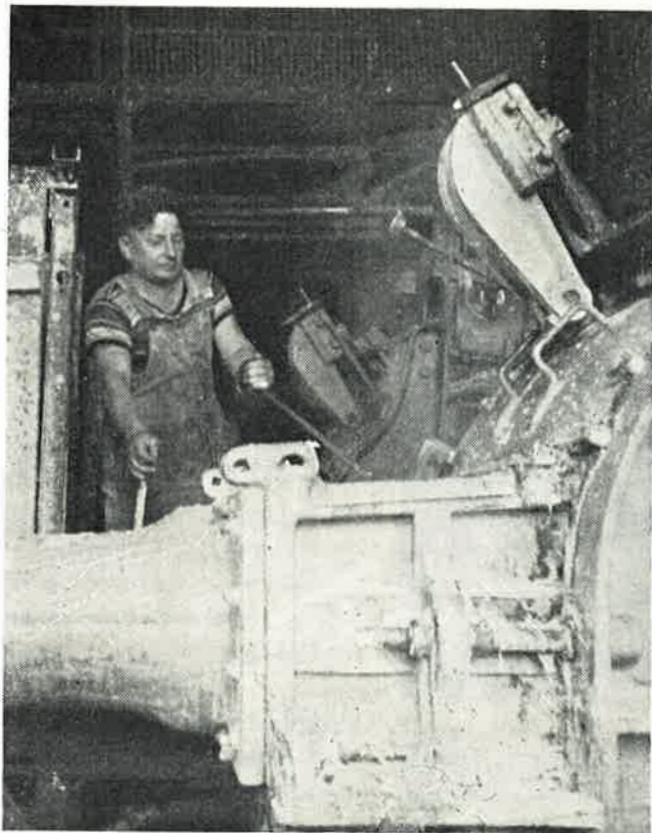
Juantehdas sijaitsee vanhan masuunin vastapäisellä rannalla. Se on matalahko tiilinen rakennusryhmä, joka ei ulkoapäin herätä suuruudellaan huomiota, mutta joka silti kätkee sisäänsä melkoisen tuotantokoneiston.

Tukit joutuvat uittoväylää pitkin sirkkeliin ja kuorimoon. Puut tulevat tehtaalle joko 2- tai 4-metrisinä. Edelliset sahataan kolmeen ja jälkimmäiset kuuteen

Viereisellä sivulla vanhan ruukin kauniita rakennuksia. Ylhäällä pyörökaari-ikkunainen vanha valimo, jonka suojissa toimii nykyisin mm. kehysnaulaamo. Taustalla konttorirakennus. Keskellä pirtteän punaiseksi maalattuja, matalia mutta sitä pitempiä asumuksia. Etualalla olevassa rakennuksessa sotainvalidien kahvila ja mestarikerho. Kolmannessa rakennuksessa, joka ei näy kuvassa, on entisessä postihuoneistossa työntekijöillä oma kerhonsa. Alakuvassa konttorirakennuksen vieressä komea "rautamakasiini" soitokelloineen.

Oikealla: Hiomopuut lähestymässä määränpäättä. Ennen sirkkeliin ja kuorimoon joutumistaan ne saavat vesisateen niskaansa.

*Hioja Leo Rissanen työssään hioma-
koneen ääressä.*

*Hiomon mestari Lauri Lönnmark ja
vuoromestari Niilo Ahonen tarkkaile-
vat hiokkeen laatua.*

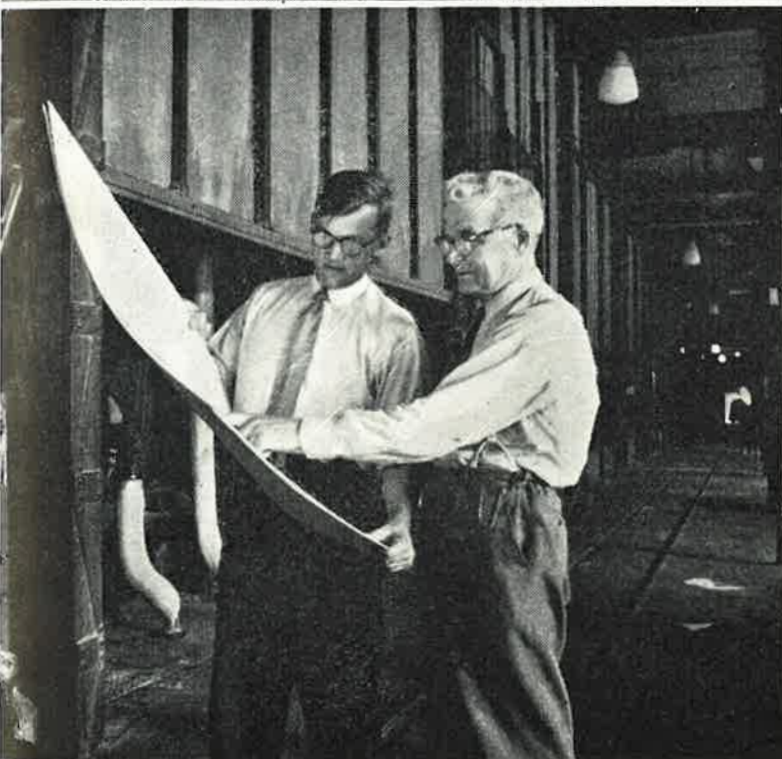
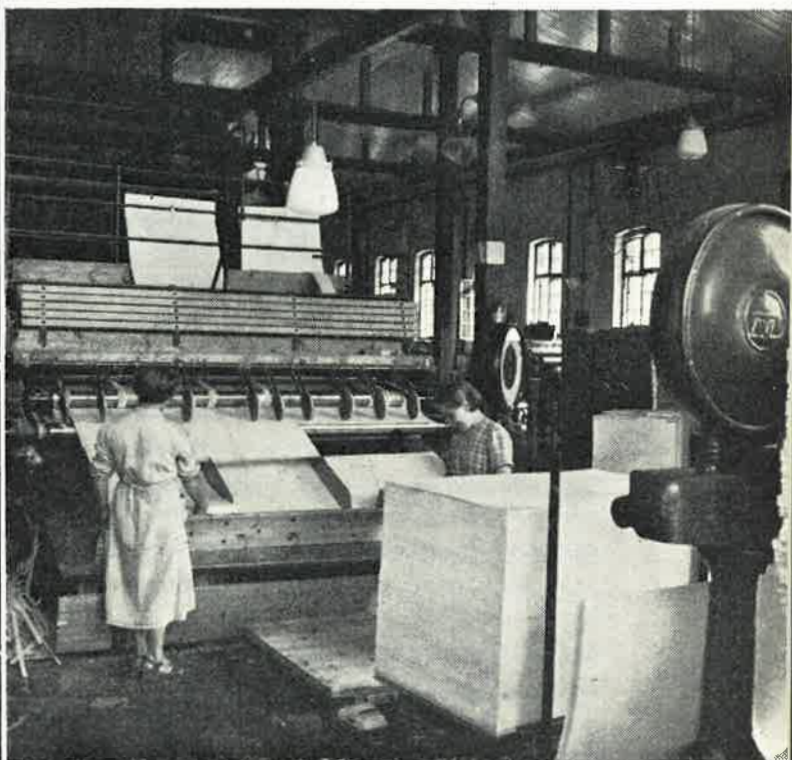

*Salmilainen Anna Vinni, moni-
lapsisen perheen huoltaja, on
kotiutunut Juantehtaalle ja työs-
kentelee massankokoojakoneella.*

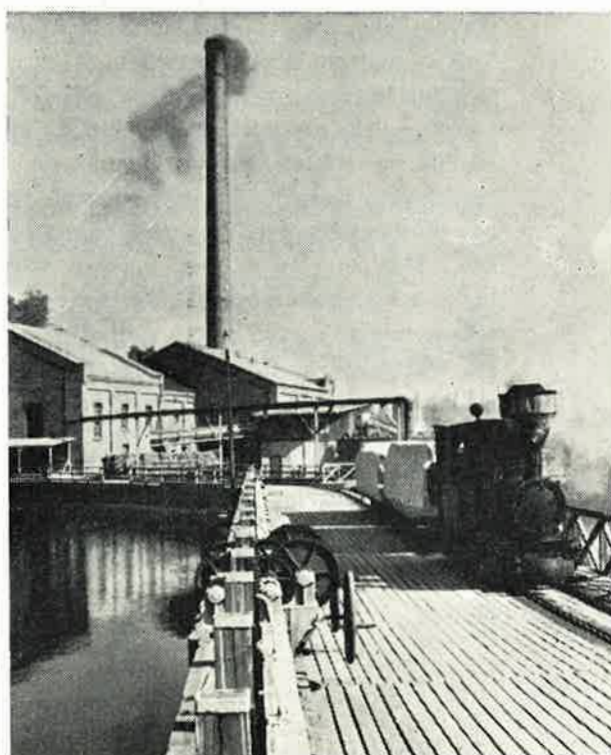
Märkäpuristajat Kalle Hakkarainen (vas.) ja Hannes Holopainen hiokelevyjä latomassa.

Alla: Lajittelijat Helli Räsänen (vas.) ja Eva-Liisa Parviainen arkkileikkurin ääressä kartonkilevyjä vastaanottamassa ja lajittelemassa.

"Kartonkipomoille" dipl.ins. Lasse Timgrenille (vas.) ja kartonkimestari Emil Höltälle kartonkilevy ei ole mikään "tabula rasa", vaan he lukevat siitä tärkeitä asioita kuin tekstikirjasta ainakin.

Oikealla: Kartonki on pakattu ja parhaillaan lähdössä pitkälle matkalleen maailman markkinoille.

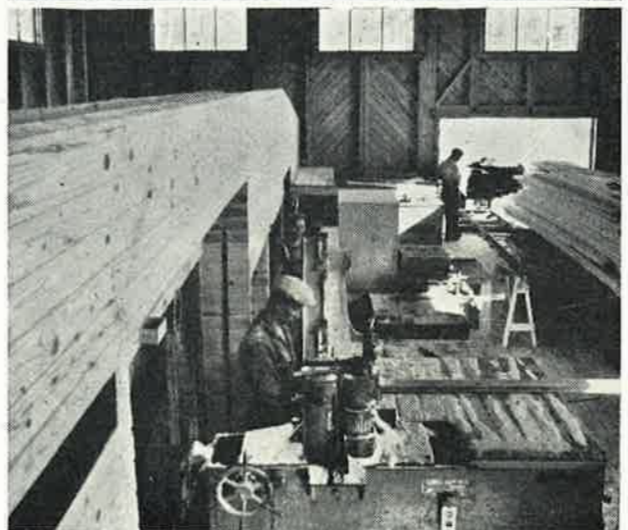
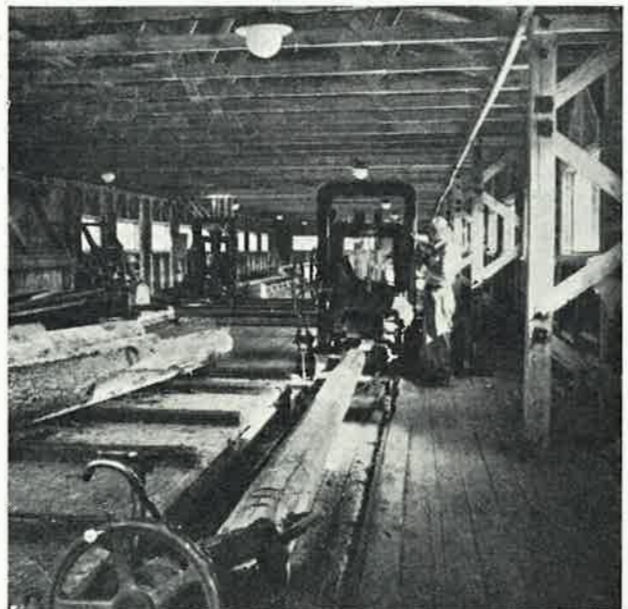

Pikonlahteen on varastoitu tukkeja syksyllä aloitettavaa sahausta varten. Taustalla osa sahan lautatarhaa.

Alla: Pikonniemen saha hohtaa uutuuttaan ja valoisuuttaan. Ylemmässä kuvassa varsinainen sahan puoli ja alemmassa sahan muita laitteita.

osaan. Pyörityään aikansa rummuissa ne siirtyvät kuljetinta myöten puuhiomoon, joka sijaitsee tehtaan kosken puoleisella sivustalla. Tapaamme hiomossa mestari Lauri Lönnmarkin. Hänestä voimme sanoa, että hän on syntynyt puuta jalostamaan. Isä oli alkuaan paperimestari ja tuli v. 1908 Juantehtaalte kartonkimestariksi. Tehtaan konttorissa on vielä jäljellä isä Lönnmarkin kartonginvalmistuksen reseptikirja, johon hän on huolellisella ja kauniilla käsialallaan kirjoittanut eri kartonkilaatuihin tarvittavat hiokke- ja selluloosamäärät sekä väri- ja muut aineet. Kunkin ohjeen viereen on liimattu kartonkinäyte. Se on siten eräänlainen Juantehtaan kartonkikoneen elämäkerta. Kauas ei ole omena puusta pudonnut, kun poika Lönnmarkista on tullut kartongin tärkeimmän puolivalmisteen hiokkeen tekijä. Hän aloitti tehtaan laboratoriossa ja kävi taitoaan kartuttamassa Voikan tehtaan laboratoriossakin. 27 vuotta hän on jo ollut hiomossa työnjohtajana. Koska hiokkeesta menee suurin osa kartonkikoneelle, on hänen oltava selvillä myös kartongin valmistamisesta. Lönnmark korostaakin hiomon ja kartonkipuolen yhteistoiminnan välttämättömyyttä, jos mieli päästä hyviin tuloksiin. Hän on tyytyväinen kuuteen vesiturpiineilla käyvään hiomakoneeseen. Ne eivät ole kylläkään eilisen teeren poikia, mutta valmistavat hyvää massaa. Tällaisista pienistä koneyksiköistä on se etu, että niillä voidaan valmistaa erilaisia hiokelaatuja ja siten ne kykenevät joustavasti palvelemaan vaativaista ja monenlaatuista massaa tarvitsevaa kartonkikonetta.

Hiomossa on kuusi lajittelijaa ja seitsemän kookojakonetta. Kuten jo mainittiin, johdetaan pääosa

suoraan kartonkikoneelle. Loput varastoidaan talvikauden varalle, jolloin hiomo ei voimanpuutteen takia voi käydä täydellä teholla, ja tämän lisäksi erotetaan hienoin hioke vientiä varten. Silloin tällöin, mm. kuluneen kesän aikana, Juantehtas on joutunut lähettämään jonkin verran hioketta Voikkaalle. Juantehtaan jouduttua v. 1915 Kymmin Oy:n omistukseen sen tuottama massa tarvittiin usean vuoden ajan Voikan paperitehtaan tarpeisiin.

Juantehtaan hallitsevin tehdastila ja tuotannollinen keskus on kartonkikonesali. Sen toisella pitkällä sivustalla pyörii kartonkikone valmistaen maailman markkinoita varten kymmenisen tuhatta tonnia kartonkia vuodessa.

Koneen märän pään takana sijaitsevat hollanterit, liimakeitin, massakypyt ja muut asiaan kuuluvat laitteet. Sieltä massa, johon puuhiokkeen lisäksi on sekoitettu kulloinkin tarvittava määrä selluloosaa, lähtee etenemään märän pään kokoojasilintereistä huopaa pitkin päätyäkseen arkkileikkuriin ja sen läpäistyään määrätyn suuruisina kartonkilevyinä vastaanottajien käsiin. Päällisin puolin kone muistuttaa suurenpuoleista paperikonetta, mutta jo pikainenkin tarkastelu kartonkimestari Emil Höltän opastuksella osoittaa, että koneella on omat erikoisuutensa ja hienouutensa. Ensinnäkin massa syötetään koneeseen keroksittain. Näin ollen kartongin sisus on useasti kokoomukseltaan erilaista kuin päällyskerros. Täten esimerkiksi paksu sisäkerros saattaa olla laadultaan kevyttä ja ainoastaan ohut päällyys — joko vain toisella puolella oleva tai molemminpuolinen — peittää huokoista sisusta. Tällä tavoin saadaan syntymään kartonkia, joka on samanaikaisesti sekä paksumpaa että kevyttä, mutta jonka pinta on kestävä. Siinä on siten yhdistetty ikään kuin kaksi erilaista ominaisuutta.

Mestari Hölttä tuli Juantehtaan kartonkikoneen käyttäjäksi v. 1926 ja pian hänestä tuli kartonkimestari. Ennen Juantehtaan tuloaan hän oli ennätänyt käydä läpi kaikki tämän alan eri ammattiasteet kartonkikoneen saksipojasta alkaen. Hän on tyytyväinen Juantehtaan koneeseen. Alku oli kylläkin ollut hankalaa, varsinkin kun työntekijät olivat tottumattomia tähän hommaan. Olihan kone seisonut välillä useita vuosia. Mutta ajan kuluessa on tottumus ja ammattitaito lisääntynyt, ja nykyisin kartonginvalmistus sujuu paremmin kuin koskaan aikaisemmin. Tänä vuonna on päästy tuotannossa ennätyslukuihin. Eipä silti, etteikö tälläkin koneella olisi omat oikkuksensa. Joskus ei kartonkirata pysy huovassa kiinni, ja silloin tapahtuu katkeaminen. Monta muuta harmia saattaa ilmetä, mutta nopeasti

ne tavallisesti saadaan korjattua. Kartonkimestari Hölttä puolestaan puhuu kauniita sanoja hyvästä yhteistyöstä hiomon kanssa. Hiomon nopea mukautumiskyky on hänenkin mielestään erinomainen asia ja omiaan edistämään kartonkikoneen tuotantoa.

Olemme edenneet kartonkikoneen ääressä kuivaa päätä kohti. Koneen silinterit on suljettu sivuilta päin lasiseinien sisään estäen ilman kuumenemisen varsinaisessa tehdassalissa. Lähellä loppupäätä tulee vastaan suuri yankee-silinteri, joka lisää suuresti tämän koneen mahdollisuuksia erilaisten kartonkilautujen valmistajana. Niin päädytään lopulta arkkileikkuriin ja siitä putoileviin kartonkilevyihin. Naiset työskentelevät kartongin vastaanottajina ja lajitelijoina, punnitsevat levyt ja luovuttavat ne pakkaajien käsiin.

Kone pyörii paperikoneeseen verrattuna verkkaisesti, mutta paksuutta on tuotteessa sitä enemmän. Neliömetripaino saattaa vaihdella 180 grammasta yhden kilon painoiseen kartonkiin saakka, kertoo tehtaan käyttöinsinööri Lasse Timgren. Yleisimmin paino vaihtelee kuitenkin hieman vähemmän, nimittäin 230 grammasta 900 grammaan. Monenlaisia kartonkilautuja mahtuu jo näidenkin lukujen väliin, ja kun otamme huomioon, että myös pintakäsittelynsä takia eri kartonkilaudut saattavat erota suuresti toisistaan, kasvaa laatuvalikoima edelleen moninkertaisesti. Tehdään kiilloittamatonta, puolikiilloitettua, vesikiilloitettua, toiselta puolen tai molemmin puolin kiilloitettua. Lisäksi voidaan pinta kuvioida. Laatu-kerjavuus on siten samantapainen kuin olisi kysymys jostakin Kymintehtaan hienopaperikoneen tuotannosta.

Kukin tehdas pyrkii tavallisesti tuotteissaan johonkin erikoisominaisuuteen, mikä tekee siitä kysytyn. Tuollainen Juantehtaan valtti on kartongin keveys. Sen korkeata laatua osoittavia attribuutteja ovat lisäksi suoruus — kartonki ei saa olla koveraa, kupe-
raa eikä aaltomaista —, kiilto ja puhtaus. Tehtaalla pyritään jatkuvasti pitämään huolta siitä, että nämä tunnustetut laatuominaisuudet säilyvät.

Yli 90 prosenttia Juantehtaan kartongista myydään maailmanmarkkinoilla. Viime vuonna nousi ostajamaiden luku 16:een, joista suurimpia olivat USA, Länsi-Saksa, Englanti, Belgia ja Tanska. Kauas löytää siten Savon puusta ja etäällä "Kuopion takana" tehty kartonki tiensä.

Tällaisen kaukana ja erillään sijaitsevan tuotantolaitoksen tulee olla koneiden ja laitteiden huoltoon sekä korjauksiin nähden mahdollisimman omavarainen. "Oma apu paras apu" onkin Juantehtaan tunnuksena, ja sen korjauspajan miehistö, vaikka luvul-

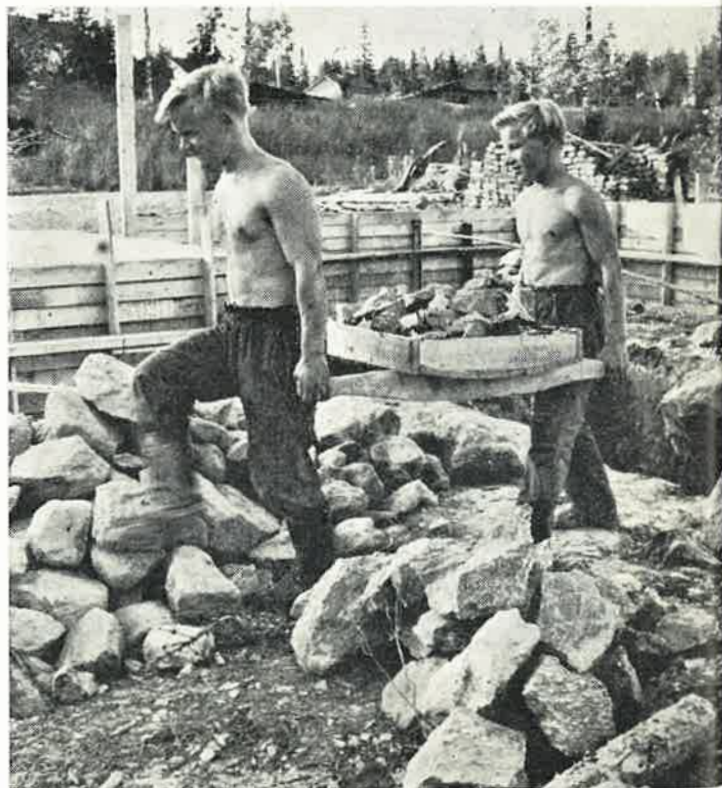

Hiihtomäen takana mäntymetsän ympäröimänä sijaitsee uusi omakotialue. Asemakaava on vaihteleva ja tontit suurenpuoleisia.

Alla: Samalla omakotialueella on parhaillaan muutama talo rakenteilla. Vinnin perheen pojat uutta kotia rakentamassa. Tästä tulee karjalaisperheen kolmas omakotitalo.

taan vänäinen, on iskuvalmis ja ammattitaitoinen työryhmä. Heidän lisäksi tarvitaan sähkö-, höyry- ja rakennusmiehiä, "rautatieläisiä", lastaajia, autonkuljettajia, kippareita ja laiva- sekä lotjamiehiä ja monia muita tuotannollista toimintaa omalta osaltaan auttamaan ja edistämään.

Juantehtaan erikoislaatuista olosuhteista johtuu, että moni työntekijä joutuu vuoden mittaan suorittamaan useamman laatuista työtä. Kipparina oleminen ei lyö leiville talvisaikaan, ja ennen kaikkea veden vähydestä aiheutuvat tuotannonrajoitukset hio-mossa häiritsevät normaalia työn rytmiä. Jotta työllisyys säilyisi, tehdään tänä pakollisena odotusaikana muita tehtaan töitä. Tärkein tuollainen varaventiili on Pikonniemessä sijaitseva, muutama vuosi sitten uudestaan rakennettu saha. Sitä pidetään käynnissä juuri niinä aikoina, jolloin työvoimaa vapautuu muista tehtävistä. Tällä tavoin työllisyyskysymys on voitu ratkaista tuotannollisen toiminnan avulla.

Juka porhaltamassa Vuotjärven selällä. Kippari Veikko Hartikainen hoitelee ruoria koneenhoitaja Reino Korhosen esittäessä matkustajan osaa.

Juantehtalaiset osaavat ammattinsa ja tehtävänsä. He osaavat myös mukautua kulloinkin eteen tulevaan työhön, sillä tehtaan ilmapiiri on ollut tuttua heille lapsesta saakka. Juantehtalaiset ovat näet alkuperältään vanhaa juurta, ruukkilaissukua monessa polvessa, kiinnikasvaneita tähän tehtaan maaperään. Myöhemmin tulleet, viimeksi siirtoväkeen kuuluvat, ovat hyvin sopeutuneet kanta-asukkaisiin ja muuttuneet pian juantehtalaisiksi.

Karkeisissa houkutteli valokuvaajaa enemmän juhlallinen pihamänty kuin varsinainen talo, vaikka kuvauskohteeksi olisi sekin kelvannut.

Vieressä: Tällaiselta näyttää Purunniemen lomakoti päärakennukseen, laituriineen, venevajoineen, saunoineen ja pihapuineen. Liiottelematta sitä voisi sanoa lomalaisten paratiisiksi.

Juantehtaan palvelukseen kuuluu lähes 300 henkilöä, ja kun otamme lukuun kunkin perheen, kasvaa yhteinen juantehtaalaisperhe toiselle tuhannelle.

*

Tehdaskylän viime vuosien elämälle on ollut tunnusomaista voimakas rakennusinto. Tehtaan omakotitoiminnan tukemana on viitisenkymmentä juantehtaalaista rakentanut itselleen omakotitalon ja kymmenisen sitkeätä yrittäjää on parhaillaan oman kurkihirren pystyttämispuuhiissa. Hiihtomäen harjanteelle on syntynyt kokonaan uusi, avara ja kaunis asutusalue ja Pikonniemen läheisyydessä sijaitseva Uusikylä kertoo jo nimellään asutuksen leviämisestä tälle alueelle.

Vaikka Juantehtaan maisemat tehdaskylässäkin ovat luonnonvaraisia ja vesi välkkyä sekä tehtaan ylä- että alapuolella, niin siitä huolimatta sieltä "pae-taan" luonnon helmaan. Kepeäsoutuiset savolaisveneet ja moottoriveneet reunustavat virran rantamia. Juantehtaalta lähdetään siis Vuotjärven ja Syvärin saarisille selille ja rantamille kalastelemaan ja Suomen suvesta nauttimaan. Kesämökkejä näkyy siellä täällä saarien rannoilla, mutta vaikkei juantehtaalainen sellaista omistaisikaan, on sellainen hänen käytettävissään. Sekä Purunniemessä että Karkeisissa on tehtaalla lomamajat, jotka ovat tehtaalaisten käytet-

tävissä. Maja on kummassakin tapauksessa itse asiassa aivan liian vaatimaton nimitys, sillä ne ovat enemmänkin komeiden maalaistalojen näköisiä — sellaisia ne ovat alkuaan olleetkin — ja voivat vastaanottaa kymmenittäin lomanviettäjiä. Vieraskirja kertoo, ettei heistä kesän mittaan ole ollutkaan puutetta.

Tällä kertaa riittääköön Juantehtaan sosiaalitoiminnasta vain nämä kaksi väläystä. Siitä olisi paljonkin kerrottavaa, juantehtaalaisten vapaa-ajan harrastuksista, kouluoloista ja monesta muusta. Säästäkäämme nämä mielenkiintoiset asiat kuitenkin toiseen kertaan.

*

Aloitimme kuvauksemme puhumalla Kuopion taakuisista. Pian tuo sanonta menettää yhä enemmän merkitystään, sillä tehdaskylään on parhaillaan työntymässä rautatie. Radan rakentaminen aloitettiin v. 1949 ja nyttemmin on ratapenger Siilinjärveltä Juankoskelle melkein kokonaan valmis. Juankosken aseman tienookin on jo suurelta osalta tasoitettu. Juantehtaalaisille tämä rata ei kylläkään tule minään yllätyksenä, sillä he ovat odottaneet sen toteutumista jo vuosikymmeniä. Nyt vihdoinkin tuo odotus täyttyy ja kaiken todennäköisyyden mukaan ensi vuoden loppupuolella Valtion Rautateiden veturi porhaltaa tehdaskylään. Sanomattakin on selvää, että Juantehtaan ja Juankosken historiassa kääntyy silloin uusi lehti.

Rautatien rakentaminen on edistynyt Juankoskelle saakka. Kuvamme Jynkänkallion leikkauksesta.

MERKKIPÄIVIÄ

70-VUOTIAS

Virtamies Antti Juho Rissanen 7.10.55. Hän on syntynyt Nilsissä. Yhtiön palveluksessa hän oli ensin metsäosastolla, kunnes 16 vuotta sitten siirtyi Juantehtaalalle. Hän on saanut yhtiön 25-vuotisansio-merkin.

60-VUOTIAS

Sirkkelityöntekijä Kirsti Turunen 29.9.55. Hän on syntynyt Juankoskella, missä hänen isänsä oli tehtaan palveluksessa yli 61 vuotta. Neiti Turunen on ollut tehtaan palveluksessa viimeksi viisi vuotta halkosirkkelillä.

Pyyntö lukijoillemme

Kun Kymi-Yhtymä-lehden numero 3 vuodelta 1946 eli Juantehtaan 200-vuotisjuhlanumero on miltei kokonaan toimituksen varastosta loppunut, niin käännymme täten lehtemme lukijain puoleen pyynnöllä, että mikäli heillä sattuu mainittu numero olemaan tallella, he hyvántahtoisesti luovuttaisivat sen toimituksen arkistoon. Lehden voi jättää tai lähettää lähimmälle sosiaalipäällikölle tai lehden toimitukselle, osoite Kuusankoski, Kymin Oy:n sosiaaliosasto.

Toimitus.

MERKKIPÄIVIÄ

Paavo Puntti.

Alviina Hämäläinen.

85-VUOTIAS

Eläkeläinen Anton Pakkanen 5.10.55. Hän on syntynyt Vehkalahdella. Työskennellyään yhtiössä kaikkiaan n. 52 vuotta kirvesmiehenä hän siirtyi eläkkeelle v. 1939.

75-VUOTIAS

Eläkeläinen Amanda Kelkka 15.10.55. Hän on syntynyt Vehkalahdella ja tuli työhön v. 1919 lautatarhalle päreenlatojaksi. Työskennellyään n. 20 vuotta hän siirtyi eläkkeelle v. 1940.

70-VUOTIAITA

Eläkeläinen Olga Toikka 11.8.55. Hän on syntynyt Vehkalahdella. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1922 Jumalniemen sahalle, mistä v. 1937 siirtyi Hallan lautatarhalle. Eläkkeelle hän jäi v. 1939.

Eläkeläinen Edvard Byckling 17.8.55. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli jo vuonna 1904 Hallan lautatarhalle, mistä siirtyi varti-jaksi v. 1942. Palveltuaan yhtiötä kaikkiaan n. 50 vuotta hän jäi eläkkeelle v. 1954.

50-VUOTIAITA

Tapuloitsija Vilho Hillo 15.10.55. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1926 lautatarhalle lajittelijaksi ja työskentelee nykyisin tapuloitsijana.

Eläkeläinen Paavo Puntti 2.11.55. Hän on syntynyt Virolahdella. Hallan sahalle hän tuli v. 1929 ja siirtyi v. 1946 polttopuiden ulosantajaksi. Eläkkeelle hän jäi v. 1951.

Siivooja Alviina Hämäläinen 6.11.55. Hän on syntynyt Sulkavalla. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1944 ulkotyöosastolle, mistä muutama vuosi sitten siirtyi siivoojaksi korjauspajalle.

HALLAN TEHTAAT

Antiaisen poikaleiriläiset. Äärimmäisenä vasemmalla leirin johtaja Pentti Harjula.

Alhaalla: Lipputangon pystytys-talkoot käynnissä Mustikkamäellä.

KESÄISIÄ KUULUMISIA

Antiaisen poikaleirillä olivat olosuhteet kuluneena kesänä sellaiset, että kaikki olivat niihin tyytyväiset. Seitsenkymmenpäisen poikajoukon saapuessa leirille vaihtuivat siellä asukit jo kolmannen kerran. Helteisestä säästä johtuen uintia harrastettiin nyt eniten, ja suloista olikin mulskahtaa Antiaisen vilpoisaan syleilyyn, mikäli nyt 23-asteista vettä voi vilpoisaksi sanoa. Muuna ohjelmana oli retkeilyjä lähiympäristöön, urheilua ja saunomista, ja kohokohdiksi muodostuivat tietenkin tunnelmalliset iltanuotiot. Silloin nähtiin hiljaisen, aavemaisen jonon liikkuvan pitkin rantametsikköä pohjoista nientä kohti, jossa iltanuotiopaikan toteemit jo odottelivat ohjelman suorittajia. Tämän hauskan ja yhdistävän hetken jälkeen jokainen leiriläinen oli valmis asettumaan omaan vigvamiinsa ja soutelemaan Nukku-Matin kanssa unten maille.

Mustikkamäen virkistyskeskuksessa viettivät monet ihania kesäisiä päiviä ja viihtyivät siellä erinomaisesti. Aika kului kuin siivillä lentäen. Erilaiset ajanvietepelit olivat ahkerassa käytössä. Mustikkamäelle on saatu sähkövalokin ja nyt palavat siellä sähkölamput kaikissa tärkeimmissä paikoissa. Uimapuku oli viime kesän lämpimyden takia yleisin asu, mutta sen sopivaisuudesta ruokailupuvuksi eivät sentään kaikki liene olleet yksimielisiä.

**HÖGFORSIN
TEHDAS**

Kesäamun rauhaa sorsalammella.

Alhaalla: Sorsien ruokkiminen oli lapsille mieluisaa hommaa.

SORSALAMPI

Noin kilometrin päässä tehtaasta, Fagerkullan asuntoalueen ja urheilukentän suunnassa, sijaitsi ennen vehmas niitty, jolla tehtaan lehmät käyskentelevät laitumella. Niitty oli laakeassa kuopassa kahden tien ja urheilukentän muodostamassa kolmiossa. Laitumen pinta-ala oli 4,2 ha.

Pari vuotta sitten alkoi niitty kuitenkin soistua ja viime keväänä siihen muodostui parin hehtaarin suuruinen lampi. Lammen ruohoinen pohja ja sen rannat houkuttelivat sorsapariskuntia pesimään lammelle, ja tällä hetkellä on tilanne sellainen, että lammella pulikoi 200 sorsaa. Ne ovat koko tehtaan väen ja varsinkin nuorison lemmikkejä.

Kulkiessamme eräänä päivänä pitkin lammen rannaa tapasimme parikymmentä Lemmon asutusalueen lasta sorsia ruokkimassa. Joukossa oli jokunen aikuinenkin. Tavoitimme heistä rouva Brita Aallon, jolta tiedustelimme hänen mielipidettään "tekolammesta" ja sorsista. Rouva Aalto vakuutti kaikkien lähiseudun asukkaiden olevan niihin ylen ihastuneita. Hän toivoi, ettei lampea kuivattaisi, vaan että se saisi sorsineen edelleenkin olla Fagerkullan ja Lemmon asukkaitten ilona.

Entä lapset? Nuorimies Juhani Heinonen totesi, että tämä on "jännää". Keväällä toivat Jouko Aho ja Hannu Ilmanen kanootit lammelle. Toiset pojat purjehtivat suurella lautalla. Taisi siinä joskus housutkin kastua. Ainakin Erkki Wendelinin housuja kuivattiin eräänä kevätpäivänä. Myös poikien mielestä sorsalampi pitäisi säilyttää.

Mutta mitä sanoo toinen puoli? Tilanhoitaja Kalle Appelberg kertoi, että laitumena käytetty niitty oli jo aikaisemminkin hyvin vesiperäinen. Mikäli se nyt kuivataan, täytyy rakentaa viemäri, joka olisi puhkaistava läpi kallion. Lammen rantoja käytetään nytkin laitumena, jolla parasta aikaa oleilee 25 lehmää. Sietää harkita, voisiko alueelle jättää ja kunnostaa vakituinen sorsalampi.

Paikan päällä totesimme joka tapauksessa, että paljon hauskuutta nämä sorsat ovat asukkaille tuoneet. Kun lampi lisäksi sijaitsee kauppalan alueella, säilyvät kesyt sorsat siellä rauhoitusajan päätyttyäkin. Jokaisen tehtaalaisen velvollisuus on suojella niitä kaikelta ilkeältä. Mielenkiintoista on seurata, mitä sorsat tekevät talven saapuessa. Muuttavatko ne tehtaan sulaan virtaan vai kauemmaksi ja palaavatko ne lammelle ensi keväänä?

Verner Väre.

Anna Johansson.

Anna Zetterman.

MERKKIPÄIVIÄ

60-VUOTIAITA

Leikkaaja Verner Väre kattilaosastolta 23.9.55. Hän on syntynyt Somerniemellä. Työhön tehtaalle hän tuli 26.3.28. Kattilaosastolle leikkaajaksi hän siirtyi 1.11.51.

Siivooja Anna Johansson puhdistamosta 22.10.55. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä. Työhön tehtaan Virkamieskerholle hän tuli v. 1911. Palveltuaan 7 vuotta hän erosi tehtaan palveluksesta, mutta tuli 16.3.45 uudelleen työhön, sillä kertaa puhdistamoon. Ensin hän oli vesikoettajana, mutta siirtyi myöhemmin siivoojaksi.

Siivooja Anna Zetterman konepajalta 4.11.55. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä. Työhön tehtaalle hän tuli 19.3.47. Työskenneltyään useilla eri osastoilla hän siirtyi 16.4.55 konepajalle siivoojaksi.

50-VUOTIAITA

Emalityöntekijä Anna Nyholm emalilaitokselta 6.9.55. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä. Työhön tehtaan emalilaitokselle hän tuli 23.2.36 emalipäällystäjäksi.

Maataloustyöntekijä Tyyne Jousisto maatalousosastolta 21.9.55. Hän on syntynyt Viialassa. Töihin tehtaalle hän tuli 1.5.51 tehtaan navetalle.

Viilaaja Arvi Rantala konepajalta 29.9.55. Hän on syntynyt Vihdissä. Tehtaan työhön hän tuli 23.10.23 konepajalle.

Koneenhoitaja Väinö Salmi sähköosastolta 15.10.55. Hän on syntynyt Tammelassa. Työhön tehtaalle hän tuli 16.12.40 koneenhoitajaksi.

Siivooja Fanny Virta valimosta 1.11.55. Hän on syntynyt Lopella. Työhön tehtaalle hän tuli 17.8.51 toimien nykyisin 4:n valimon siivoojana.

Varastotyöntekijä Tyyne Hassinen 8.11.55. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä. Tehtaan työhön hän tuli 16.2.45 varastoon.

LAHDEN TEHTAAT

50-VUOTIAS

Autonkuljettaja Toivo Kukkonen 22.10.55. Hän on syntynyt Kivennavalla. Autonkuljettajaksi tehtaallemme hän tuli ensimmäisen kerran 17.7.50 ja uudelleen 9.8.54 oltuaan välillä kolmisen kuukautta muualla.

Anna Nyholm.

Arvi Rantala.

Tyyne Hassinen.

Toivo Kukkonen.

MANAN MAJOILLE

Selim Wilhelm Haglund.

Arvo Marjakangas.

TOHTORI SELIM WILHELM HAGLUND

Toukokuun 25 p:nä kuoli Karkkilassa Högforsin Tehtaan entinen lääkäri, tohtori Selim Wilhelm Haglund. Hän oli syntynyt 11. 4. 1882 Helsingissä.

Suoritettuaan loppututkinnon Helsingin Yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa hän tuli 15. 9. 1915 U.l. Pyhäjärven kunnanlääkäriksi ja samalla Högforsin Tehtaan lääkäriksi. Tässä teollistetussa syrjäkylässä avautuikin valtavan työntäyteinen, uhrauksia vaativa tehtävä nuorelle lääkärille. Täällä työskennellessään hän toimi myös Hyvinkään—Karkkilan rautatien, Karkkilan kauppalan sekä Pusulan kunnan ja kunnansairaalan lääkärinä. Lämmöllä ja innolla hän osallistui Mannerheimliiton Karkkilan osaston toimintaan ja kuului kauppalan terveydenhoitolautakuntaan. Hän kuului myös vapaaehtoisein maanpuolustusjoukkoihin ja oli erikoisen pidetty etevänä ja selväsanaisena luennoitsijana ensiavun alalla. Sota-aikana hänet kutsuttiin puolustusvoimien lääkintäpalveluun.

Tohtori Haglund tunnettiin Karkkilassa ja sen ympäristössä erittäin työteliäänä ja tunnollisena lääkärinä, joka uhrautuvalla työllään sai kaikkien täyden luottamuksen ja suosion osakseen. Hän oli Högforsin tehtaan Virkamieskerhon kunniajäsen.

TEKNIKKO ARVO MARJAKANGAS

Kesäkuun 10 p:nä kuoli Karkkilassa äkillisen sydänkohtauksen saatuaan teknikko Arvo Marjakangas 37 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 7. 10. 1917 Haapajärvellä.

Lopetettuaan koulunkäyntinsä Haapajärven Yhteiskoulussa toimi Marjakangas aluksi isänsä omistamassa pajassa. Käytyään teknillisen koulun 1945—46 hän tuli Högforsin Tehtaan palvelukseen. Aluksi hän oli korjauspajalla työnjohtajana, kunnes v. 1948 siirtyi työnsuunnittelijaksi. Hän toimi myös tehtaan turvallisuustarkastajana ja suunnitteli tehtaan turvallisuustyön.

Työteliäänä, tunnollisena ja aina avuliaana Marjakangas oli pidetty niin työtoveriensa kuin esimiestensäkin keskuudessa.

Poismennyt jäivät lähinnä suremaan puoliso ja 3 lasta.

HEINOLAN TEHTAAT

Högfors voitti Heinolan

TASAVAKISESSA PESAPALLO-OTTELUSSA
JUOKSULUVUIN 7—6

Elokuun 13 p:nä vieraili Högforsin Tehtaan pesäpallojoukkue Heinolassa ottamassa mittaa täkäläisistä pesäpalloilijoista. Ottelu suoritettiin Heinolan Urheilupuistossa kauniin kesäisen sään vallitessa. Siitä odotettiin muodostuvan karkkilalaisten sooloesityksen, mutta Heinolan Tehtaitten edustajat pysyivät kuitenkin tasapäiseen kamppailuun, johon osaltaan vaikutti se, etteivät vierailijat olleet saaneet mukaan parhainta yhdeksikköään.

Ensimmäisen juoksun sai Heinola jo ottelun ensi minuuteilla. Vasta kolmannessa vuorossa Högforsin onnistui tasoittaa ja hankkia johtajuoksukin. Viidennessä vuorossa oli tilanne kuitenkin 3—2 Heinolan hyväksi. 7:nnessä vuorossa Heinola lisäsi juoksu-tiliään yhdellä, mutta Högfors sen sijaan kolmella johtaen siten 5—4. 8:nnessä vuorossa tekaisi Högfors jälleen juoksun, mutta Heinola vastasi siihen viimeisessä vuorossa kahdella, joten peli oli tasan Högforsin asettuessa viimeiseen lyöntivuoroonsa. Siinä tuli kuin tulikin voittojuoksu ja lopputulos oli näin ollen 7—6 Högforsin hyväksi.

Ottelun päätyttyä saivat vierailevan joukkueen pelaajat muistolautaset ja parhaimmille Pyttykerho antoi erikoispalkinnot. Högforsin joukkueesta arvosteltiin parhaimmaksi P. Hakala ja heinolalaisista J. Niemelä mainion ulkopelinsä ansiosta.

Ottelun tuomitsi H. Pystynen Heinolasta.

50-VUOTIAS

Työnjohtaja Kaarlo Birger Pettersson 15. 8. 55. Hän on syntynyt U.l. Pyhäjärvellä. Jo 13-vuotiaana hän tuli työhön Högforsin Tehtaallemme toimien siellä viilaajana. Peltiradiaattoriosaston aloitettua toimintansa v. 1935 hänet nimitettiin työnjohtajaksi tälle osastolle. Sitä ennen hän oli ollut 3 kuukautta kestäneillä hitsausalan erikoiskursseilla Ruotsissa. Runsaat kaksi vuotta sitten hän siirtyi Högforsin Tehtailta Heinolan uusille tehtaille työskennellen siellä edelleenkin.

TOIMITUKSEN TUOLILTA

Lehdessämme on pitkän puoleinen kuvakertomus Juantehtaasta, mutta emme malta olla kirjoittamatta vielä muutamaa riviä matkamme vaikutteista tällä toimituksen palstalla.

Kiiruhdamme ensiksi kiittämään juantehtaalaisia. Rattoisasti vierähti aika teidän seurassanne. Erikoiset kiitokset Jukan piällysmiehelle Veikko Hartikaiselle ja konneenhoetajalle Reino Korhoselle laivarektestä suvisen Savon vesillä. Matka oli kaikin puolin niin antoisa, että voimme sanoa olleemme ulkomailla Savossa, ja tuo leppoisa laivamatka Vuotjärven tyyneellä selällä kruunasi koko retken.

Siellä Savonmaassa pääsee ihmisten kanssa tarinan alkuunkin itsestään. Jos et itse saa sanaista arkkuasi auki, niin naapurisi auttaa ja siitä se juttu lähtee luistamaan. Ja etelän ihmisenä et voi olla hämmästyttä sitä puheen rehevyyttä, sanonnan aitoutta, vertauksien ja kielikuvien runsautta, minkä saat vastaa si. Kaiken lisäksi leveä murre ja luontainen huumori ovat kuin makeata maalaisvoita tukevan rukiisen leivän päällä. Merkillinen henkinen rikkaus elää yhä kansankielessä.

Tämä tuoreus kuvastuu puheesta silloinkin, kun puhutaan vakavista asioista ja elämän menosta yli päänsä. Ei näet Savonmaan ihminen ole ummistanut silmäänsä suuren maailman asioilta. Valppaasti hän seurailee, mitä muualla tapahtuu ja tekee siitä omat johtopäätöksensä.

Keskustellessamme Hartikaisen kanssa tulimme kysäisseeksi, eikö hänen mielensä ole koskaan tehnyt etelämmäs, enemmän ihmisten ilmoille. Ei sanonut kuitenkaan tunteneensa veren vetoa sinne päin. Tuumaili, että elämä siellä kaupungeissa on liian levotonta ja humuista. Täällä sen sijaan on rauhallista ja kotoista. Hänen katseensa kiersi pitkin Vuotjärven rantoja. Täällä on kaunistakin. Kukapa näitä maiseimia ja tätä kotikontua ehdoin tahdoin hylkäisi.

Tätä voimme nimittää elämänsäntutkimukseksi ja kaiken lisäksi viisaaksi. Jos kerran työtä ja leipää riittää, niin mitä syytä olisi paeta omalta synnyinseudultaan, johon tuntee kaikin tavoin kuuluvansa, sukujuuriltaan, murteeltaan, tavoiltaan, totumuksiltaan ja jossa päälle päätteeksi tuntee viihtyvänsä. Mitäpä ehdoin tahdoin hylkäämään jotakin sellaista, joka antaa ihmisen elämälle tukevan perustan ja sisäiltöä.

Tietenkään kaikki Hartikaiset eivät ajattele samalla tavoin. Saattaa olla synnynnäistä levottomuutta, joka ajaa maailmalle vaihtelua ja onnea etsimään.

Ei ole harvinaista sekään, että on pakko lähteä. On lähdettävä etsimään ansiotyötä, koska kotiseutu ei kykene sitä riittävästi tarjoamaan. Sellainen tapaus Savon maalaispitäjissä ei ole niinkään harvinainen. Maa- ja metsätalouden lisäksi ei sanottavasti muita työmahdollisuuksia olekaan. Juantehtaan kaltainen teollisuuspitäjä on harvinaisuus. Lähdetpä sieltä mihin suuntaan tahansa, on kuljettava peninkulmakaupalla, ennen kuin näet jälleen tehtaan piipun.

Mutta näistä varjopuolista huolimatta meidän Hartikaisemme tapaus ei varmaankaan ole yksinäinen ilmiö. Tervettä kiintymystä kotiseutuun ja uskollisuutta sitä kohtaan on olemassa ainakin Juantehtaalalla, tuossa omaa rauhallista elämäänsä elävässä tehdaskylässä.

*

Kesä alkaa almanakan mukaan kallistua syksyä kohti, vaikei sitä päivänpaisteisista ja lämpimistä ilmoista juuri huomaakaan. Kesää kun näyttää tällä kertaa riittävän kukkuramitoin.

Joka tapauksessa syksy ja talvi on edessä ja se merkitsee eräänlaista sesonkia. Kesä otetaan aina vähän niin kuin löysin rantein, mutta iltojen pimeässä ja koulujen avatessa ovensa kaikenlainen vapaa harrastustoimintakin herää kesälaiskuudestaan. Yhdistykset ja kerhot kokoontuvat, tehdään toimintasuunnitelmia ja aletaan niitä toteuttaa milloin pontevammin, milloin taasen heikommin tuloksin.

Tuollainen vapaaehtoinen seuratoiminta esimerkiksi Kuusankosken kaltaisella paikkakunnalla on hämmästyttävän monelle taholle rönsyilevää. Siinä on harrastusalaan ompeluseurasta pilkkimiehiin saakka. Monenmoiset aatteet ja asiat vetävät ihmisiä yhteen. Joidenkin yhdistysten päämäärä on korkealla. Kun tätä lippua seuraat, muuttuu maailma paremmaksi. Toiset tyytyvät vähempään. Kun tulet meidän seuraamme, saat vapaa-aikasi rattoisasti kulumaan. Olipa tarkoitusperät millaisia tahansa, jotakin kannatettavaa löytyy ylipäänsä jokaisen ohjelmasta. Eri asia on sitten, miten tarmokkaasti ja oikeassa hengessä osataan ohjelmaa toteuttaa.

Kaikki eivät tietenkään ole seura- ja yhdistysihmisiä. Eräille koti on kaiken keskipiste. Toiset taasen harrastavat opiskelua. Joidenkin elämään kirjallisuus tuo rikkautta. Ja sitten on tietysti niitä, joilla ei vapaa-ajan käytössä ole minkäänlaista ohjelmallisuutta, vaan se kuluu noin vain itsestään.

Juuri näin syyskauden kuluessa on ajankohtaista puhua tuosta vapaa-ajan käytöstä. Vuosisatamme

suurimpia saavutuksia ihmisen itsensä ja yhteiskunnan kannalta on se, että työaika on lyhentynyt ja vapaa-aika vastaavasti lisääntynyt. Varsinkin teollisuuden palveluksessa oleva sen hyvin tietää. Kolmannes vuorokaudesta kuluu ansiotyössä, kolmannes hupenee unten helmoissa ja kolmannes jää vielä jäljelle. Tietenkin osa viimeksi mainitusta kuluu kaikenlaiseen välttämättömään askareeseen ja rentoutumiseen, mutta ainakin useimmissa tapauksissa siitä jää tähteenksi sellaistaakin aikaa, joka on vapaasti asianomaisen itsensä käytettävissä.

Ja tämä on mielestämme kallisarvoinen etu. Mutta siunaukseksi meille itsellemme se koituu vasta silloin, kun ymmärrämme tuon edun oikein käyttäen. Nykyajan kasvatustiedekin kehoittaa ihmistä vapaa-ajan oikein käyttämiseen. Se on näet sitä mieltä, ettei ihmisen kehitys pysähdy siihen, kun hän on koulunsa käynyt ja ammattinsa oppinut. Päinvastoin hän voi kehittää ja kasvattaa itseänsä koko elämänsä ajan. Hän voi todellakin henkisesti kasvaa, hän voi rikastuttaa itseään, ja kun hän tulee vanhaksi, hän voi sisimmässään tyytyväisenä tunnustaa, ettei ole elonpäiviänsä turhaan elänyt. Vanhan kansan keskuudessa löytyykin lukuisasti tuollaisia viisaita ja kokemuksen jalostamia ihmisiä. Elämä ei ole useinkaan ollut heille helppoa. Päivätyö on ollut pitkä, mutta siitä huolimatta leipä kapeanlainen. Koulua on käyty vähemmän, mutta sitä enemmän elämäntouluu. Jokapäiväisen elämän ankaruudesta huolimatta on oltu mukana rakentamassa yhteiskuntaa, on taisteltu aatteiden puolesta ja kaikesta tuosta on muodostunut ehjä elämäntoulu, vaikka ulkonainen asema näennäisesti olisikin ollut vaatimaton.

Meissä nykyajan ihmisissä ei useinkaan ole tuollaista sitkeyttä ja oppimisen halua. Meille lankeaa koulunkäynti kuin itsestään. Meidät varustetaan tiedoilla ja taidoilla. Meidät ikään kuin leivotaan valmiiksi, ja helposti tuodittaudumme sellaiseen uskoon, että todella olemme valmiita.

Meidän ei kuitenkaan tulisi unohtaa suomalaista sananlaskua "oppia ikä kaikki". Se sanoo ytimekkäästi kolmella sanalla saman asian, minkä nykyaikainen kasvatustiedekin on tieteellisin menetelmin todennut. Mutta meistä itsestämme tietenkin lopulta riippuu, muodostuuko sato runsaaksi vai laihaaksi. Tahdommeko todella avartaa tietojamme ja näkemystämme, kehittää meissä uinuvia taipumuksim-

me, vai heittäydymmekö tuollaiseen laiskanpuoleiseen olotilaan, joka tuo mieleen pikemmin rikkaruohoa kasvavan kesantopellon kuin viheriöivän laihon.

Tämä asia on oikeastaan hyvin vakava. Varsinkin se on sitä nuorisomme, tulevaisuuden toivoa, ajattelun. Nuorisomme ja sen edesottamuksia tarkkailtaessa emme voi välttyä vaikutelmalta, etteivät sen asiat kaikin kohdin ole aivan oikealla tolalla. Vaikuttaa siltä kuin vapaa-ajan pääasiallisimmaksi sisälöksi varsin monessa tapauksessa jäisi kevyt huvittelu ja kaikenlainen nykyajalle tunnusomaisen pinta-puolisuuden jäljitteleminen ja ihannoiminen. Maailma näyttää vetävän nuorisoa liian voimakkaasti puoleensa jo sellaisessa vaiheessa, jolloin sen oma arvostelukyky ei ole vielä kehittynyt.

Olisi tietysti väärin ja lyhytnäköistä vierittää syy nuorison niskoille. Sotavuodet ja sen jälkeinen aika on ollut poikkeuksellista. Ajallemme ominainen sensatiomaisuuden esille tuominen ja mitä ihmeellisimmät "epäjumalat" vaikuttavat kiihoittavasti nuorisoon. Toisaalta kotikasvatus on muuttunut löysäksi. Vanhemmat eivät pysy tässä huimassa menossa perässä. Heistä on muutenkin tullut helläluontoisia. Kun he eivät ole päässeet nuoruudessaan moisista ihannouksista osallisiksi, niin pitäähän toki lasten päästä. Ja niin määräävät lapset tahdin. Vanhemmat sen kuin myötäilevät ja etsivät huonosti perusteltuja todistuksia omantuntonsa lieivitykseksi.

Sanoimme tuon ehkä vähän kärjistetysti, mutta teimme sen siksi, että vihdoin herättäisiin tällaisesta horrostilasta. Kun nyt olemme syksyn kynnyksellä ja talvikausi on edessä, niin ottakaamme kodeissamme pohdittavaksi tulevan talven ohjelma. Keskustelkaamme vakavasti asiasta ja tehkäämme suunnitelma. Valitkaamme jokin harrastus, joka meitä kiinnostaa tai johon meillä tuntuu olevan taipumuksia. Ja nykyajan yhteiskunta kerhoineen, yhdistyksineen, opistoineen, laulukoroineen, soittokuntineen, urheiluseuroineen — luetteloa voisi jatkaa palstan loppuun saakka — tarjoaa meille apuaan. Sillä tavoin menetellen meistä vähitellen alkaa tuntua siltä kuin olisivat kierteemme paikoillaan, kuin lähtisimme kulkemaan kiinteätä uraa pitkin, joka vie meitä ylöspäin.

Nämä vakavat terveisemme lähetämme lukijoillemme näin syksyn kynnyksellä.

T u o m o.